

The image shows a highly decorative book cover with a central landscape scene. The scene is framed by a large, ornate archway. Above the archway, there is a smaller, similar archway containing a landscape with a mountain range. Below the archway, there is another smaller archway containing a landscape with a sun or moon rising over a body of water. The entire central scene is surrounded by a wide, intricate border of floral and scrollwork patterns. The title "Betraktarens öga" is printed in a large, bold, serif font in the center of the cover, flanked by decorative flourishes.

Betraktarens öga

Innehåll

Förord, s. 3
I korthet, s. 4
Förberedelser, s. 5

Inledning, s. 5

Akt I, s. 7

*Studio Rosén - Februari 1934, Avmålningen, Målningarna,
Sven Olof Lagerkvist, Lagerkvists besök, Supé hos Lagerkvist,
Linnés Kista*

Akt II, s. 11

*Vidare undersökningar, Stenens Krafter, Förstörelse av stenen,
Efterforskningar kring stenen, Umeå högre Läroverk, Stenens
Historia, Dären Lundströms besök*

Akt III, s. 16

*Andra stenlösa varslat, Varsel, Holms Hängning, Stöldförsöket,
Stölden, Livet utan sten, Gabriel hör av sig*

Akt IV, s. 19

*Besök på lasarettet, Inledande ord, Bryggeriet 1888, Ritualen,
Vad är det som händer?, Hidskalf, Oden presenterar sig, De tre
Nornornas trädgård, Attacken, Gabriel avslutar berättelsen*

Akt V, s. 26

*I Ottos residens, Löfska fastigheten, Bakhåll, Gamla bekanta,
Fönster mot det okända*

Epilog, s. 30

Bilagor, s. 33

*Av Martin Svahn, Janna Öström-Berg och Magnus
Myrberg under den mörka vintern 2003-04.*

*Tack till speltestarna Erik Hedberg, Johan Nilsson,
Magnus Hedlund & Johan Lindbaum.*

 Förord

Välkommen till I betraktarens öga, ett scenario i Umeå stad 1934. Nu när detta skrivs är vi som jobbat med det hela väldigt nöjda med att det äntligen är gjort. Under våren 2003 började vi prata om att skriva ett scenario tillsammans och i början av sommaren beslöt vi oss för det koncept som du strax skall få ta del av. Idén bakom detta koncept är dock inte helt skribenternas eget utan vi har lånat friskt från framförallt två källor.

För det första är det av H.P. Lovecraft, den kända skräckförfattaren som verkade i förra seklets början. Vi har under detta verks tillblivelse läst en hel del av hans noveller och låtit det influera oss vida till vad det kommer till stämning i både scenariot och texten. Den andra inspirationskällan är mer direkt kopplad till själva rollspelshobbyn och heter Nisse Nytt. De båda scenarierna ”Mörkret mellan stjärnorna” och ”Ur Afgrunden”, som skrevs till LinCon 2001 & 2002 av Anders Björkelid från just denna konstruktörsgrupp, var det som fick oss att inse att det gick att översätta Lovecraft till rollspel utan att fastna i rollspelet ”Call of Cthulhu”s klichéer. Så här i efterhand, kan man väl säga att även om Anders lyckades har vi kanske fallit tillbaka i klichéer, men förhoppningsvis inte allt för mycket. Andra inspirationskällor är självfallet alla historiska dokument vi läst och även filmen ”Snow White in the Black Forest” bör av ärlighet nämnas.

Valet av Umeå stad som skådespelets scen var tillika lätt påverkat av Nisse Nyttss scenariot som utspelar sig i deras sätesstad, Uppsala. Vi såg fram emot att gräva i historien och se vilka hemskheter som egentligen dolde sig där vi själva bodde, och när vi väl började gräva gjorde vi en hel del fynd. Ingen av oss kunde riktigt tro att det var en slump att stora bränder brutit ut med 23 års mellanrum 1888, 1911 & 1934 och Linnés otursförföljda resa ut i Lycksele lappmark gav oss ännu mer misstankar om att något var fördolt och när vi väl tittade ännu djupare hittade vi denna historia.

Först skall vi dock nämna en del om det historiska materialet i berättelsen. De platser och de personer som förekommer eller nämns har mycket riktigt funnits på riktigt i Umeå 1934 med de professioner och attiraljer som de även har i scenariot. Vi har försökt att vara så sanna mot historien som det går och fortfarande omforma händelserna till ett scenario som man skall kunna berätta i formen av ett rollspel. De största tveksamheterna kring detta är Kjell Roséns konstnärscirkel och deras inblandning i händelserna men det var av nöd tvunget att ta med så att våra spelare får en angreppspunkt som fungerar. Vi hoppas att du har överseende med denna och andra historiska tveksamheter som har smugit sig in. Det var inte vår tanke att du som berättare skulle behöva ljuga för dina åhörare men på just denna och några små punkter till blir du så illa tvungen. Detta är vi skamsna för.

Arbetet med scenariot har löpt förhållandevis smärtfritt med tanke på att två av de tre skribenterna aldrig har skrivit för ett konvent förut. Som representant för föreningen FriSpel kan jag även säga att samarbetet med Stiftelsen för psykologiskt försvar har fungerat utan allvarligare anmärkningar och att vi i framtiden kanske kan se flera snarlika samarbeten föreningarna emellan. Under vårt grävande i historien har vi nämligen funnit flera andra berättelser som kanske kunde passa för liknande medier och endast framtiden får utvisa om vi kommer att berätta även dem.

För att det inte skall glömmas bort vill jag slutligen påpeka att I betraktarens öga, den version som du nu håller i din hand, ännu inte är färdig. Det här är en fullt fungerande prototyp av berättelsen men all den information vi sitter på har helt enkelt inte hunnit nedtecknas i detta dokument ännu, men det skall det göras. Dina åsikter är därför varm välkomna om vad som är otydligt eller saknas så att det framtida nedtecknandet blir så komplett som möjligt. Vi ses på SnöKon!

*Martin Svahn, 2003
Björkskatan, Luleå*

∞ I korthet ∞

I betraktarens öga är uppdelad i fem akter som alla har den natur att de först introduceras i korthet och går igenom i en tänkt kronologi. Denna kronologi får det under framförandet självfallet göras avsteg från om det tordes gynna berättelsen. Efter genomgången av alla de fem akterna finns det några bilagor vilka skall ytterligare förklara och underlätta berättandet av historien och tidsandan.

Berättelsen startar efter en inledning med att man i **Akt I**, under en träff i goda vänners lag, sätter sig ner för att måla av en ovanlig sten. Till denna tillställning förtär man även ett te spetsat med svampar hemtagna från Spanien. Man vaknar upp dagen efter av att stenens säljare kommer på besök och blir förskräckt av vad man har målat. Därefter avslöjar han varifrån stenen har sitt ursprung.

Akt II är ganska fri och det är en fas där karaktärerna kan bekanta sig med Umeå 1934 samt göra efterforskningar kring denna mystiska sten. Stenen visar sig ha en förmåga att man i dess närhet kan se det fördolda. Man besöker även Umeå högre läroverk där man träffar den pensionerade lektor Holm, och under besöket får man en vision, ett varsel av en hängning. Kort därefter blir man kontaktad av Gabriel, en imbecill som varnar en för stenens fasa.

I **Akt III** inser man att varslet om hängningen var en vision om framtiden och man skyndar sig att rädda lektor Holm som mycket riktigt hängt sig i sitt arbetsrum. Därefter gör någon inbrott och tar stenen. Utan stenen börjar man få fler och fler visioner om framtiden som blir mörkare och mörkare och alla man ser förutspår man död och olycka om. Akten slutar med att konstapel Forsell oavsiktligt avslöjar att Gabriel kan veta något.

Under **Akt IV** besöker man Gabriel på lasarettet och han berättar om vad som hände i bryggeriet den 25 juni 1888. Här byter spelarna karaktärer och spelar med i Gabriels berättelse. Det visar sig att Gabriel kände lektor Holm 1888 och de tillsammans med tre andra använde stenen till att försöka få tillgång till gammal förtigen kunskap. Något går dock fel, en av de två samerna som hjälpt till med ritualen attackerar varelsen man frambesvärjt. Varelsen försvinner men tar med sig de två samerna och utan att karaktärerna kan hindra det brinner bryggeriet ner. Gabriel lämnar platsen med vad han tror är hela stenen medan Umeå stad står i lågor men egentligen har samernas attack splittrat stenen och herr Holm får tag på andra halvan. Där slutar Gabriels berättelse och han berättar att han tror Holm försöker göra ritualen igen och att konstnärerna borde försöka stoppa honom.

I **Akt V** letar man först efter, för att sedan konfrontera, Otto Leonard Holm och man får reda på saker om vår värld som man kanske inte ville ha reda på. Allt får därefter en avtrappning med en epilög.

Scenariot tar mellan fyra och åtta timmar att spela, beroende på hur aktiva spelarna är i sitt gestaltande. Spelar du med en tidsgräns behövs det att du som berättare trycker spelarna framåt genom vissa delar för att det skall gå att slutföra under fem timmar. Om spelarna inte agerar särskilt mycket uppstår inte detta problem. Det man bör ha i åtanke är att avslutningen, Akt IV & V, tar en och en halv timme att spela.

Det byte av karaktärer som sker under Akt IV skall också benämnas. Det går till på följande sätt att du, porträtterades Gabriel, börjar berättelsen. Under denna inledande delen presenteras fem karaktärer som du delar ut till spelarna en i taget då respektive karaktär nämns. När inledningen är färdig övergår du till att spela den resten av berättelsen med spelarna som aktörer. När slutet kommer tar du tillbaka berättelsen till 1934 genom att låta Gabriel avsluta den.

Vi försöker gärna svara på de frågor ni kan tänkas ha men vårt första råd är att ni läser igenom manuset minst två gånger så har säkert det mesta löst sig. Annars när ni oss på mejl bauginx@hotmail.com

❧ Förberedelser ❧

Innan du börjar berätta se till att alla handouts ligger i passande ordning och att extrakaraktererna är ituklippta. Observera att extrakaraktererna inte skall vara utdelade innan scenariots början utan att de skall delas ut under spelpasset, på angiven plats.

Om det bara deltar fyra spelare kan man exkludera *Karl Andersson* under huvudscenariot och *Gabriel Lundström* under hans berättelse. *Karl Andersson* utgår helt och hållet ur scenariot då han är i Stockholm för att följa målet kring nazisten Viklund, medan *Gabriel* porträtteras av dig som berättare. Se därför till att du läst igenom denna karaktär så att du kan porträttera denne på adekvat sätt.

Därmed önskar vi dig lycka till och ett gott berättande!

❧ Inledning ❧

Berättelsen börjar med att du läser upp nedanstående text och således slår an vad berättelsen kommer ta för ton. Den är menad att läsas upp tydligt och långsamt i klassiskt berättarmanér. Ta din tid på dig och var tydlig i din intonation, att texten framgår är väsentligt då den förbereder åhörarna för slutet.

Om jag då, innan jag blickade in genom fönstret, hade vetat vad jag skulle få se, skulle jag hellre ha stuckit ut mina egna ögon, än att skåda de dolda sanningarna. Mina tidigare upplevelser med den av Linné hembragda stenen, borde ha varnat mig till försiktighet, att det som är dolt ibland borde förbli så, men människlighetens natur är tyvärr av sådan art att hon måste bränna sig på elden innan hon förstår att den är het.

Samtidigt kan man nu, med den kunskap jag då erhöll, undra om jag kunnat avstå från att blicka in i fönstret eller om det bara är nu, när jag i efterhand betraktar det hela, som den möjligheten verkar finnas. I min ensamhet grubblar jag ofta på det, om mitt liv kunnat te sig annorlunda men efter branden har ensamheten obevekligen varit min enda lott. Ensamheten, den välsignade ensamheten och den lindrande vetskapen om att man ej är objektet för någons påträngande blick.

Dären Gabriel försökte en gång berätta om ensamheten för mig men jag förstod inte då sanningen i det han förtäljde. Snarare sporrade hans ord mig bara mot min undergång eftersom jag valde att betrakta dem som överdrivna, som falska och framförallt som givna ur en galnings mun. Det är där jag måste vädja till er, kära åhörare, att ni inte skall begå samma misstag som jag gjorde och att ni, även om ni tar mina ord som amsagor och galenskaper, skall urskilja sanningen bakom dem. Att ni inser realiteten

bakom mitt tal om att Rudbecks förbannade mineralier de facto existerar och att de samiska nåjderna har kunskap om uråldriga blasfemiska ritualer av en sådan art och natur som bäst lämnas utanför alla förnuftsmänniskors vetenskap.

Men för att ni skall förstå sanningen i dessa påståenden måste ni först höra berättelsen om den tragedi som förvrängde några unga människors liv i den kalla februari 1934. Den tragedi som obevekligt är skyldig till att jag i dag bara kan blicka på mina kamraters gamla fotografier för att minnas deras anleten, och de gånger jag gör det, tar samma tragedi många natters sömn i pant då marorna rider mina tankar. För den utomstående betraktaren ter sig historien ibland kanske lite banal, som en oskyldig lek uppdiktad mellan oss fem, men den var, och den är, den bittra verkligheten för oss som var inblandade.

Början till fallet, mina vänner, var konsten. Ack vad muntra vi var då, när vi träffades på kvällarna för att i, bästa tänkbara umgänge, sväva ut i den verklighetsflykt som surrealismen innebar för oss. Det är icke heller förvånande att det var under ett sådant möte det hela började. Efter det var det egentligen redan var för sent...

Vi startar på detta sätt för det var ett av Lovecrafts kännetecken men det har ytterligare poänger i just denna berättelse eftersom den tar upp temat om att veta om öden och försöka förhindra dem.

Om spelare skulle börja spjärna emot sitt "öde" efter det de får reda i texten ovan försvårar de bara framtagligheten inom berättelsen men då får du som berättare handskas med det på ett passande sätt. De kan ju alltid tro att de kommer undan men scenariot sker ju med dem vare sig de vill eller inte. Dock är det fortfarande viktigt att du som berättare inte låser dig allt för hårt vid detta manus och tvingar spelarna igenom det, för det är inte meningen. Använd manuset och spelarnas initiativ i symbios och försök få dem att samverka för att planera händelser.

Efter inledningstexten dimper vi ner i Kjell Roséns Ateljé, eller studio som han själv säger, på Renmarksplanaden 10, mitt i den mörka februarikvällen.

∞ Akt I ∞

Där en mystisk sten hamnar i konstnärernas ägo

Det hela startar under avmålningen av en mystisk sten som får alla att måla en brand, en brand som visar sig ha historisk betydelse. Säljaren av denna sten, bokbindarmästare Lagerkvist visar sig haft drömmar om samma brand och skänker gruppen en kista, innehållandes allehanda dokument som hjälper en att få lite information om den mystiska stenen. I slutändan anser man att man skall försöka förstå sig på denna tingest och kanske även utnyttja den efter egna nycker.

Studio Rosén - Februari, 1934

I den första scenen kommer vi in i Kjell Roséns studio där de fem konstnärerna samlas varje torsdag kväll 6.30 för att utvidga sina konstnärliga vyer med Kjells nya visioner. Som vanligt är det ganska stökigt i studion men det är en yta röjd där det är framställt fem stafflier. De fem konstnärerna har just samlats och kommer in från februarikylan, hängt av sig överrockarna och kapporna och småpratade lite när scenen startar. Efter en liten inledande pratstund tar herr Rosén och introducerar dagens tänkta studieobjekt och teknik. Den teknik som Rosén tänkt är en som han själv testat i Spanien hos de surrealisterna som han vistats hos och den går ut på att man förhöjer sitt medvetande med en viss typ av svamp som man brygger ett starkt te av. Kjell vet att detta öppnar upp ens sinnen mot omvärlden och att det rent av kan ge hallucinationer men han är också övertygad om att det är helt ofarligt. Dagen till ära har även Kjell fått tag på en spektakulär sten som han tänkt att konstnärerna skall avbilda. Se till att poängtera vad Kjell fått betala för stenen, nämligen att försäljaren, en herr Lagerkvist, i morgon skall få välja en av tavlorna som målades under inspiration av stenen vilket gör att alla inte kan förvänta sig att behålla sin tavla.

Stenen placeras på ett bord i rummets mitt och konstnärerna tar plats vid varsitt staffli runt den efter att inmundigat det te som Rosén förberett. Teet smakar ganska beskt och dovt men med en viss tillsättning av honung och socker får man ner det utan problem. Sedan börjar man måla...

Avmålningen

Teet med de narkotiska gifter som svampen har avgivit försätter konstnärerna i ett närmast febrigt tillstånd. Världen ter sig i slow-motion, man får lite av ett tunnelseende, ljud verkar avlägsna och dova men man kan ändå fokusera på stenen. Man tjasas av de konstiga vindlingar som dväljes i stenens blå-lila snittyta och blicken fastnar i den mörkt brun-gröna ytterskiktet där den verkar sjunka in i stenens oändliga inre där spegelbilden av en själv, upp och ner, blickar tillbaka.

De fem konstnärerna tappar tidsuppfattningen men känner en sprudlande kreativitet och upplever en fröjd när de målar. Man går in i ett nästan meditativt tillstånd och upplever en vision tillsammans.

Visionen

Det är varmt och torrt i Umeå stad. Några gator bort klämtar klockan på rådhuset och i luften kan man känna rökdoften av det eldinferno som dånar några kvarter bort. Några män kommer springande med en brandsspruta då de retirerar från elden. De försöker sätta upp den i koringen men lågorna hoppar från hus till hus på de snustorra flistaken och byggnad efter byggnad tas av eldens härjningar. Då, bakom eldmuren ser man hur två män bär på en kista, det är den som är grunden, roten till allt och även garantin för att det inte skall kunna hända igen...

Genom fönstret i ett vitt rum ser man det ödeland som staden efteråt består av. Aska och ruiner, men känslan finns ändå i ert inre, vart tog kistan vägen?

Målningarna

Den stora moraklockan som står längs ena väggen i studion slår med sin dova klang tio och konstnärerna rycks tillbaka in i verkligheten. Dagsljus strömmar in genom ett fönster och avslöjar att man har sovit ganska länge. Efter gårdagens rus känner man sig trötta i både huvudet och kroppen, ens kläder och händer är helt nersmetade med oljefärg och framför sig har man sitt staffli. På alla de fem tavlorna är en och samma sak avbildad. Ett trähus, två våningar högt ur vars tak och fönster eldlågor slår upp. Tavlorna avbildar samma hus och även om vinklarna av huset varierar lite kan man inte blunda för att det är samma byggnad. De tavlor som avbildar framsidan av huset har med en skylt där det står "Umeås bryggeriaktiebolag" och de tavlor som avbildar baksidan av huset visar två män som bär en kista, just på väg ut ur den bakre porten. Männens ansikten är dock inte nog väl avbildade på oljetavlorna för att man skall kunna se några utmärkande anletsdrag.

Sven Olof Lagerkvist

Dagen efter kommer herr Lagerkvist förbi galleriet för att välja ut en av tavlorna som provision för stenen som avtalat mellan han och Kjell Rosén. Herr Lagerkvist föddes 17 september 1880 och är bokbindaremästare och innehavare av Fr. Sporrongs Eftr. Bokbinderi, Umeå. Han har länge varit intresserad av konst i många olika former och är för Kjell Rosén ett känt ansikte. På senare tiden har han haft sömnproblem som han sammanknippt med den sten han sålde till Kjell och därav kom det att han krävde en ytterst blygsam betalning för den. Till sitt sinne är Sven en lugn man på grund av att han länge lidit av astma och på läkarens rekommendation inte bör hetsa upp sig. Han har en lite finare smak när det kommer till kläder och kultur men trots hans smak har han ofta svårt att tycka till om konst utan att vila sina åsikter på andra mer erfarna, erkända, konstkännare.

**Bokbindaremästare
Sven Olof Lagerkvist**

Lagerkvists besök

Herr Lagerkvist anländer strax efter tio med ett idogt knackande på ateljédörren. Han blir exalterad över att höra hur länge sessionen pågått och stormar nästan in för att se på tavlorna. Konstnärerna är nog i detta nu lite chockade över att ha sovit hela natten och dessutom vara försenade till respektive arbete. Vid den första anblicken av tavlorna stelnar herr Lagerkvist till och blir märkbart röd i ansiktet medan han skyndar vidare och tittar på de andra tavlorna. Sedan sätter han sig ner och ber om ett glas vatten innan han sätter sin hand i panna och försöker kontrollera sin andning som har börjat väsa av de igenkännliga hesa astmarosslingarna.

Efter att herr Lagerkvists fått dricka lite vatten och övervunnit sin andnöd berättar han med lätt darr i sin stämma om sina drömmar. Herr Lagerkvist har nämligen inte kunnat sova de senaste två veckorna, sedan han plockade fram stenen ur kistan, utan hans drömmar har ideligen störts och det han faktiskt har drömt är om en brand, i "Umeå bryggeriaktiebolag". Han gjorde i början lite efterforskningar och kom fram till att bryggeriet i Umeå brann ner 1888 i den stora branden. Denna dröm har han i alla fall haft i två veckor ända fram tills de att han sålde stenen till Kjell Rosén, för natten som var sov han utan problem. Men han blev i alla fall förskräckt av att se sina egna drömmar avbildade på tavlorna och vill nu inte ha någon av tavlorna. Istället vill han som betalning för stenen att konstnärerna samlas hemma hos honom i kväll så att han kan bjuda på supé och tala med dem om stenen och hans tankar kring denna.

Supé hos Lagerkvist

Under den sena eftermiddagen tar Sven Olof Lagerkvist emot i sitt hus i centrala Umeå. Han bor på Dunkersgatan 10, i kvarteret Mejseln, i en fristående tvåplansvilla och han leder en in i matsalen där dukat fram lite lättare förtäring är framdukad. Han berättar återigen om sina drömmar och inkluderar nu även berättelsen om hur han kom över kistan, nämligen att han köpte den på en auktion från ett dödsbo efter en Robert Åström för en väldigt billig penning. Egentligen ville han ha tag på delar av Robert Åströms bibliotek eftersom herr Lagerkvist som bokbindare visste om Åströms något excentriska smak när det kommer till litteratur, en smak som man helst inte bör tala högt om, men böckerna var inte med i auktionen så han fick nöja sig med kistan och lite annat smått och gott. Denna väldigt ålderstigna kista har Lagerkvist identifierat som en av Linnés gamla kistor från när denne företog sig sin berömda lapplandsresa 1732, och även papper som funnits i den och som vittnar om att det är från den resan som stenen härrör.

Lagerkvist berättar att han tänkt sälja kistan då den förföljer honom i hans drömmar men om karaktärerna är intresserade kan de få låna dem tills det att han hittar en lämplig köpare. Han insisterar nästan på det, ivrig att få den ut ur huset så han kan sova lugnt igen. Därav berättar han vidare om att i hans drömmar om branden är det alltid två män som bär på en kista som drömmen cirkulerar kring och Lagerkvist är övertygad om att det de facto är Linnés gamla kista. Lagerkvist berättar även att han från början hade blivit mäktigt intresserad av stenen efter hur Linné beskriver den och Lagerkvist själv hade använt den till att tyda några gamla chiffer, men drömmarna, sömnlösheten och framför allt att hans astma har blivit värre vilket gjort att han inte vill ha med stenen att göra. Om det inte vore för hans kropps svaghet med hans rostliga andningar skulle han själv bruka stenen och undersöka den, men han är gammal och hans lekamen är nu spröd så han vill inte riskera det liv som han ändå lever.

Efter hans lilla berättelse ber han i alla fall konstnärerna att komma med honom upp på övervåningen där han i en vindskupa har ställt undan kistan.

Linnés Kista

När man tar fram kistan visar det vara en ekkista i betsat trä i mindre mått, just för att man skulle kunna resa med den. Den är välbyggd och av fint hantverk och den ser gammal och sliten ut men ändå fullt funktionsduglig med några gamla mörka brännmärken på locket. Allt verkar vara originalskick utom läsbeslagen som är av 1890-tals modell. Lagerkvist kan även berätta att när han köpte var den beprydd med ett stort hänglås som han fick lov att ha en låssmed till att ta hän då det inte fanns någon nyckel. Inmejslat i träet under kistan är initialerna "CL" inskuret vilket Lagerkvist påpekar är ett tecken på att kistan verkligen kan ha tillhört Carl von Linnæus. Kistan går att lyfta av en ensam person men för att bära den några längre sträckor behöver man helst vara två.

När man öppnar kistan och blickar ner i dess inre konstaterar man att den är fylld med bråte av olika ursprung. Invirad i en duk ligger en uppstoppad lom som varit angripen av insekter och som fallit i bitar. Det ligger dessutom en rad mindre stenprover, en liten bok med gulnade sidor som innehåller slarviga skisser över växter och en rad anteckningar, böcker med mera från lite olika tider. Dessutom ligger det en kvadratmeter oljeduk inlindad i ett snöre som Lagerkvist konstaterar var stenens ursprungsförpackning. På duken är det om man studerar den noga väldigt vaga runor tecknade. Botten av kistan är fylld med en hårt packad kaka av kläder och bylten som är svåra att avskilja från varandra utan att spolia dem totalt. Bland kläderna kan man hitta ett gammalt nät som är det som Linné beskriver satt runt stenen när han mottog den.

De olika pappren och böckerna som fanns i kistan är:

Handout
Dokument
ur Linnés
kista

-
- Ett brev från självaste Carl Linnaeus till Rudbeck den yngre som av någon anledning aldrig kom i väg.
 - Utdrag om Linnés lapplandsresa mellan Umeå och Lycksele ur Linnés resedagbok med kommentarer av Sven Olof Lagerkvist där han konstaterar att kistan mycket riktigt är Linnés.
 - En kopia av Undrens Verld från 188X med en artikel om syn och ögon. Nedlagd i kistan av Otto Holm.
 - Anteckningar om branden 1888 skrivna av Sven Olof Lagerkvist med kommentarer om hans egna drömmar.

Om dokumenten i kistan skall det nämnas att herr Lagerkvist ej ger bort originalpappren, som han anser vara värdefulla och väldigt sällsynta, men däremot kan han bistå med avskrifter eller bara förtälja vad som står i dem.

Efter överlämnandet av kistan tackar Lagerkvist för sig och hälsar konstnärerna all lycka i sina studier av stenen. Han poängterar vilken nytta man antagligen skulle kunna ha av den om det Linné skriver är sant, vilket det borde vara då Linné var känd för sitt nyktra sinne. Sedan konstaterar han att han ger den till konstnärerna som grupp så att ingen ensam skall behöva tackla bördan om vad man skall göra med den. Därefter superar man färdigt om inte så redan skett och sedan beger man sig hemåt.

🌀 Akt II 🌀

Där man testar stenens förmågor och träffar en blind däre

Efter att fått erhålla stenen har man här utrymme att undersöka exakt vad det är man erhållit. Ens undersökningar för en till Umeå högre läroverk där man träffar lektor Holm och får en underlig vision av att han hänger sig. Dessutom blir man uppspårad och varnad av Gabriel Lundström, en varning som det verkar som man kan ta lätt på.

Vidare undersökningar

Berättelsen kan nu ta en rad vägar och en del saker bör ske för att det skall gå som det är tänkt men kom ihåg att nu ligger initiativet mycket på spelarnas axlar. De två stora huvudfärorna deras aktiviteter kan ta sig kan sammanfattas i utforskande av *stenens krafter* eller kring *eftersökningar kring stenen*, förhoppningsvis båda. Det man som berättare här måste fokusera på är att hålla ihop gruppen så de agerar i grupp och inte som individer. Akten slutar i och med att konstnärerna får insikt kring sina varsel och ”räddar” Otto Holm från hängningen. Innan dess bör man även ha sprungit in i dären Lundström som beskrivet nedan. För att presentera denna del bra rekommenderar vi att läsa i bilagorna under ”Umeå 1934”

Stenens Krafter

Runt stenen är verklighetens väv till viss del förtunnad så att andra ting kan anas runt den än de som visar sig i vyn utan den. Kanske är detta något som varelsen använder för att locka till sig nyfikna för att kunna krypa in världen genom deras syn, kanske är det bara en biverkning av dess natur. Hursomhelst yttrar det sig ofta så att de som betraktar något och samtidigt har stenen i sitt blickfång kan skönja vad de önskar se hos tingen, hur man bäst skulle fånga motivet i en målning, hur man skulle kunna frisera någon så att denne ser ut som en filmstjärna eller annat som passar den person som för tillfället är betraktare. Inte bara den nuvarande vyn utan även en viss tid framåt och bakåt är vriden runt stenen och den kan därför avslöja delar av den nära framtiden för den som vet vad hon letar efter. Linné var vilse och ville finna vägen till prästgården då han lyfte stenen och såg åt vilket håll han borde gå, han såg även i stenens närhet en lom lyfta i en nära förestående framtid.

Mycket av berättelsens första hälft kommer bestå av hur man förmedlar dessa krafter till aktörerna. De råd man kan ge där är att det är tänkt att karaktärerna skall fascineras av stenen och använda den för att dra nytta av det de ser. Albert kan till exempel se hur man skall klippa olika damer och herrar för att de skall få ett exceptionellt utseende och sedan under stenens närvaro också kunna göra detta. Kjell Rosén, konstnären, kan se hur han kan skapa nya kreativa under till tavlor. Sigrid kan se vad som är sant och vad som är falskt av det som prosten sagt till henne under hennes andra aktiviteter, sitter hon på arbetet med stenen ser hon kanske hur lite fantasi skulle kunna effektivisera det hela, målar hon avtecknar hon kanske prosten med kluven tunga och så vidare. Karl Andersson kan få tips och varsel om framtida nyhetshändelser om han skriver eller målar i stenens närvaro, för tips om nyheter se bilagorna. Ingeborg kan dels få skönhets tips och brillianta färgschema idéer till sina kunder och dels syner om vad som är falskt och vad som är sant. Detta är bara förslag

och riktlinjer till dig som berättare och det råd man kan ge är att ta de chanser som naturligt dyker upp under berättandets gång.

Förstörelse av stenen

Då det egentligen är en sten som kan förvränga andra varelsers uppfattning om vad som har hänt kan man väl säga att det inte går att förstöra stenen. Man tror sig försöka knäcka den med en hammare men ingenting händer. Man tror sig slänga den i Umeå älv men man tar egentligen den med hem och hittar den senare på köksbordet. Försök att trycka på hur intresserade konstnärerna är av stenen så att de så lite som möjligt försöker förstöra eller bli av med stenen. Enda gången man kan bli av med stenen är om någon medvetet tar ägandeskap över den, det vill säga, någon som får, mottar eller stjälar stenen.

Efterforskningar kring stenen

Om man som spelare vill forska lite i stenens ursprung finns det flera kanaler som man kan tänka sig ta. Först om man är intresserad av den rena geologin, i stenens struktur och ursprung kan man efter några hänvisningar komma till *Umeå Högre läroverk* och där stöta på Otto Leonard Holm. Är man å andra sida intresserad av stenens historia, varifrån den kommer och vem som haft den i sin ägo, kan man försöka få tag på information om *enslingen Robert Åström, Branden 1888* eller *Linnés resa* genom Norrland 1731.

Umeå högre Läroverk

I kvarteret Mimer, centralt i Umeå stad, står den imponerande byggnaden som inhyser Umeå högre läroverk och det är dit man blir hänvisad om man har frågor om stenens kristallstruktur, bergart eller liknande. På läroverket konstaterar man snabbt att den mest kunniga inom geologi i Umeå är en pensionerad lektor vid namn Otto Leonard Holm. På grund av att det nyligen varit inbrott i läroverkets naturalistiska samlingar uppehåller sig herr Holm i läroverkets källare, där han hjälper till, eller snarare ansvarar, för uppsorteringen av dessa samlingar. Innan spelarna träffar herr Holm ifråga skall vi bara dryfta lite om honom för berättarens intresse och för att förklara de skepnader han intar i denna berättelse.

Otto Leonard Holm är en av centralgestalterna, om inte självaste centralgestalten, i denna berättelse. Som den historiska översynen i bilagorna redogör för var han delaktig i den misslyckade ritualen 1888, som brände ner Umeå stad, och ansvarig för ritualen 1911, som också av misstag orsakade förödelse. Han har vid detta skede, när karaktärerna träffar honom, bestämt sig för att göra ritualen igen men enbart om han kan hitta den borttappade stenhälvan som bryggeriarbetarna försvann med 1888. Otto Leonard Holm är en 67-årig järnfarfar som vet både vad han tycker och vad han har för principer. Han har haft en mångårig karriär vid läroverket och är van att förklara, föreläsa, och veta hur saker ska förhålla sig.

Första gången man träffar Lektor Holm kommer han därför att verka barsk, men mjukna och verka intresserad när man berättar om stenen. Han kan berätta om vikingar och samer om den kopplingen nämns av spelarna men annars bara konstatera att det är en underlig sten men antagligen en Ametist eller en Agat och att den skulle kunna komma från Bergslagen. En sten i den storleken är dock väldigt ovanlig i de trakterna. Dess storlek, färgskiftning och ytterskikt gör den antagligen unik. Antagligen är stenen en rest från den sammansmältningen av samiska och fornnordiska myter som skedde vid kristendomens intåg. Då övertogs nämligen en del av vikingarnas kulturarv av de sydlevande samerna och detta arv spred sedan sig norrut inom samekulturen. Framförallt kan man se att myterna kring Tor går igen hos samerna, men även andra gudomligheter som Oden och Frej förekommer. Liknande stenar återfanns inom samernas version av Oden kulten, men samerna hade en dualistiska uppdelning av Oden till två gudomliga väsen, Stahlo och Roh-veh?ctze.

Otto Leonard Holm

Stahlo representerar allvisheten som ser och vet allt i världen medan Roh-veh'ctze är trolldomen och rådgivaren, en slags häxa. Båda sägs vara farliga och kunna sluka en om man irriterar dem. Stahlo sades vara en osynlig jätte som färdades med vinden och som blev synlig när han åt människokött, Roh-veh'ctze sades vara en trollkvinna som då och då lade ifrån sig sina ögon. Hittade man ett sådant öga kunde man använda dem för att få kunskap eller för att klara sig ur gudarnas klor. För mer exakt information ber Holm om att få göra lite efterforskningar, slå lite i referensverk och återkomma om någon dag, han kan ta spelarnas adress eller annan kontaktväg kan upprättas. Men den information som Holm ger är inte det primära i denna scen utan det är vad som händer när man är på väg därifrån.

Varsel om hängning. Det är under mötet med Holm som en av konstnärerna kommer ha sitt första varsel *utan* att stenen är framme, poängtera detta. I synen som bara varar någon sekund kommer man se en klassisk galgbacke med en stor svart enögd korp sittandes på galgen hungrigt kraxandes och tittandets ner mot kroppen som hänger i snaran. Från början ser man inte vem det är men kroppen vrids sakta runt och när ansiktet kommer in i månljuset, ut ur skuggan, ser man att det är Holm och visionen slutar. Konfronterar man Holm i detta skede blir han mest förolämpad av det. Observera att i varsel skall rörelser porträtteras som ryckiga, se mer om det nedan.

Vad gör Holm egentligen i samlingarna? Någon dag innan scenariots början beslutade sig herr Holm för att försöka erhålla den stenhälva som fanns i läroverkets samlingar. Eftersom han är den som sorterat samlingarna från första början vet han mycket väl var stenen finns. Dock har han inte arbetet vid läroverket under de senaste två åren och på den tiden har lektor G. A. Klarén sorterat om nere i samlingarna. När Holm tar sig dit under natten för att finna stenen hittar han den således inte direkt. Han blir förargad och börjar rota igenom samlingen och hittar tillslut stenen men har då rivit ner och ut saker som han inte kan återställa för att dölja att han varit där. Någon dag senare blir han kontaktad av rektor Helge Granfelt som undrar om han kan tänka sig att arbeta någon dag med att sortera upp samlingarna igen då det har varit inbrott i dem. Herr Holm är den person med mest insikt i vad som fanns i samlingarna och det vore bra att veta om något saknas. Otto ser här möjligheten att för alltid dölja sitt brott och börjar på dagtid sortera med tanke att konstatera att det nog varit ett studenthyss, ett väldigt olyckligt sådant, men utan någon stöld.

Vad händer om man inte besöker samlingarna? Om inte spelarna kommer till Holm, får Holm komma till spelarna. Tänk på att Holm ändå är på jakt efter stenen och letar aktivt, om än utan att märkas, efter den. Om spelarna har frågat någon något om stenen och inte besöker Holm kommer han en vacker dag knacka på och be att få titta på den. Han säger sig ha hört om denna underliga sten och att han är intresserad av underliga mineraler. Han kan ha hört det från vem som helst som spelarna varit i kontakt med så länge de är någorlunda respekterade, i värsta fall från Lagerkvist, men hans besök är för scenariots skull mest till för att ovan nämnda varsel kan ske på ett passande sätt. Ett annat sätt att lösa problemet kan vara att låta Lektor Klarén se stenen om någon av spelarna använder den eller bär den offentligt. Han vet att Holm är väldigt intresserad av ovanliga mineraler och Klarén vet tillräckligt om stenar för att veta att den sten de har inte är vanligt förekommande, han har faktiskt inte sett någon liknande sten i den storleken förut. Han nämner för spelarna att Holm nog skulle vara intresserad av att se stenen och att de kanske kan få lite information om den av honom. En sådan sten kanske till och med har en specifik historia, är ensam av sitt slag. För att undvika nedanstående problem kan även Klarén råda dem att behålla stenen av just den anledningen, den är antagligen en riktig dyrgrip.

Vad händer om Holm får stenen bär? Det kan faktiskt förekomma att spelarna väljer att ge bort stenen, till exempel om Holm är fräck och frågar efter den. För att minska denna risk bör du som berättare se till att de antingen inte har med sig stenen, är väldigt fästa vid den eller att Lagerkvist sagt att de inte får ge bort den. Men även om de skulle göra det är det ingen panik för scenariot. Holm måste ändå förbereda sig, se nedan, vilket tar några dagar och konsekvensen blir bara att det senare stöldförsöket

Nyckelhändelse

**Varsel om att Holm
skall hängas**

utgår. Annars är det bara att gå vidare till Akt III. Skulle man under akt III gå till Holm och kräva tillbaka stenen kommer man in i hängningen och får tillbaka den från Holm då han inte vill bli misstänkliggjord.

Stenens Historia

Enslingen Robert Åström.

Kistan kom från dödsboet av Robert Åström och ett och annat kan man få berättat för sig om denne herre. Han var av arbetarsläkt och levde som en ensling på sin gård utanför Trångsund. Han sågs nästan aldrig nere i staden och när man träffade honom brukade han aldrig möta ens blick. Överlag umgicks han inte med människor och hade planterat stora häckar runt sin gård för att förhindra alla möjligheter till insyn. Det ryktas om att han nattetid fick besök av mörka skuggor och även att han beställde udda böcker och manuskript genom Umeås boklådor. Kollar man upp det kan bland annat Lagerkvist intyga att han hade en smak för de lite udda böckerna om mystik, magi och häxkonster. Det viktiga för detta scenario är att han nästan verkade maniskt rädd för att träffa människor och prata med dem. Ofta skrev han brev till handlaren och bad dem lämna de varor han behövde vid grinden, där även handlaren pojke hämtade breven och betalningen för varorna. Handlaren pojke kan berätta att Robert så gott som vid varje beställning skickade ett eller två brev och nästan med varje varuleverans mottog ett eller flera. Breven han skickade var ofta adresserade till Amerika, England och Frankrike. Var han skulle ha fått kistan ifrån säger sig ingen veta och ingen har heller sett den eller stenen i hans ägo förut.

Branden 1888

Det finns ganska mycket information om branden att få tag på av lite olika källor. I korthet:

Den 25 juni 1888, vid halv tio på morgonen, började det brinna invid Holmsunds brädgård och efter några timmar återstår endast telegrafstationen och runt femtio gårdar är nedbrunna. Då många umeåbor skyndar ner för älven mot Holmsund är det inte många kvar i själva Umeå som kunde hejda den brand som senare utlöstes där. Omkring halv ett på dagen utbryter nämligen en eld på vinden till bryggeriet vid Renmarksbäcken och upptäcks inte förrän det var för sent att hejda dess spridning. Lågorna kastar sig från hus till hus och antänder lätt spåntaken. Brandmännen försöker till en början bekämpa elden men ger så småningom upp för att istället hjälpa folk bort från riskzonen. Landstatshuset, residenset, läroverkshuset, rådhuset och en mängd butiker och boningshus blir lågornas rov innan vinden vid halv sju vänder och därmed räddas husen öster om Östra Esplanaden. Innan dess hade dock branden spridits till Teg och Ön via Scharinska och Glaska varven och via briggen Umeå, som inte kunde släckas förrän den sänktes dagen därpå. På Ön brann två tredjedelar av husen ner. Man kan även läsa att tvenne förhör har hållits inför magistraten med två bryggeriarbetare som hade vistats på platsen under dagen. Dock har historien inte kunnat förklara hur branden uppstod.

Linnés Resa

Likaså kan man få reda på lite om Linné. Det mesta står i bilagorna ”Historisk översyn” och man kan få reda på allt från att det var Uppsala branden 1702 som förtärde materialet från Linnés föregångares Rudbecks Lapplandsresa 1695. Hos Rudbeck blev Linné intresserad av Lappland och den 12 Maj 1732 satte han ut själv på uppdrag av Vetenskaps societeten för att studera Norrland. Den 26 lämnar han Umeå mot Lycksele där han får lov att vända efter att gått ner sig i Lycksemyren. Se bilagor för direkta citat. Den 12 Juni lämnar Linné Umeå andra gången men nu norrut och han passerar norr om Östersjön och anländer tillbaka till Uppsala via Åland den 10 oktober.

Dåren Lundströms besök

Gabriels historia. Ingen vet vad Gabriel Lundström gjorde med stenen de år efter branden som gick innan han och Robert läste in den. Ingen vet vilka mörka syner han fick med dess hjälp men det man vet är att han därefter blev omhändertagen av samhället. Då 1890 band han en ögonbindel för sina ögon för han ville inte ”dra ner himlen öfver några mer oskyldiga”. Man har på olika hem försökt ta bort ögonbindeln men herr Lundström har vid sådana tillfällen ändå vägrat öppna ögonen blivit ytterligare förvirrad och tagit steg bort från det friska medvetande som han ändå stundtals har kunnat uppvisa. När han 1932 får lämna anstaltsvården har han levt nästan 40 år i mörker och hans synorgan har då tillbakabildas så han de facto blivit blind. I och med Lagerkvist framplockning av stenen, februari 1934, börjar Lundström drömma sina gamla galenskapsdrömmar igen. Han vet att stenen är på villovägar, och att någon nu uppenbarligen börjat skåda in i dess mörka inre igen, och han beslutar sig för att försöka stoppa denna onda tingest.

Möten med Gabriel - ryktesvägen. Någon dag efter att stenen byte ägare till unge herr Rosén har Gabriel spårat den till Lagerkvist. Genom Gabriels något osmidiga närmande mot bokbindaren får konstnärerna höra talas om att herr Lagerkvist sent en kväll hade ett mycket otrevligt möte med en kretin som hotade honom och ville ha någon sten. Lagerkvist hade först inte förstått vad han menat men i efterhand insåg han vad som menats och insåg att det måste vara Linnés gamla sten som åsyftades. Herr Lagerkvist är inte sämre än att han snarast närmar sig någon, eller alla, av konstnärerna och undrar om de också blivit trakasserade av denne idiot. I efterhand har Lagerkvist tagit reda på att mannen som ansatt honom var en viss Gabriel Lundström, en gammal blind dåre, och Lagerkvist berättar gärna och mycket om detta hemska möte han haft och om hur han nästan fick en astmaattack av det.

Gabriel i egen person. Någon gång efter detta, när det passar i berättelsen, kommer Gabriel att närma sig spelarna. Lagerkvist har bedyrat att han inte berättat om konstnärerna för Gabriel men på något sätt har han fått reda på att de har stenen, kanske har han förföljt Lagerkvist, kanske försade sig Lagerkvist på något sätt utan att märka det själv eller så kan det vara Gabriels mystiska förbindelse med stenen som på något sätt för honom dit. Han kommer i alla fall att närma sig någon av konstnärerna på gatan eller i hemmet och på olika sätt predika ond bråd död. Han kommer att säga att de leker med elden och att de alla kommer att sluta som han om de inte lyssnar på honom, dock kommer han inte vilja svara på frågor om sitt förflutna mer än att han har sett mer än någon man någonsin önskar. Han predikar att ensamheten är enda räddningen för världen! Han kommer inte vilja ha stenen utan kommer att vilja att man förstör den eller slänger bort den innan *de* får tag på den. Det är nämligen, enligt Gabriel, allehanda ospecifika mörka krafter ute efter stenen. Mötet skall kännas obehagligt och främmande för den drabbade och det skall helst komma tidigt, innan andra obehagliga saker sker, som ett varsel eller ett vittnesmål om vad som skall komma sen. Poängtera hans namn så man kommer ihåg det senare, eventuellt redan vid Lagerkvists utsaga för att slå fast det i åhörarnas minne.

Kringstrykande. Efter denna introduktion av Gabriel är det bara för dig som berättare att låta honom återkomma lite då och då för att närmast trakassera åhörarna. Låt han kommentera de olyckor som sker i konstnärernas omgivning och poängtera att det var de som betraktare som fick det att ske och att de borde söka ensamhetens skydd. Något som kommer att kännas orimligt för karaktärerna nu men som de kan minnas senare och då förhoppningsvis finna den möjligheten troligare.

Gabriel Lundström

∞ Akt III ∞

Där man räddar en hängd man och stenen blir stulen.

Akt III har i likhet med den första akten en serie händelser som skall förain handlingen på nya spår och som avslutar händelseförloppet i andra akten, det vill säga undersökandet av stenen. Anslaget till den tredje akten startar egentligen redan med det att man får sitt första varsel om att Otto Holm skall hänga sig. Då man inte har haft några andra varsel utan stenen vet man inte om denna syn var "sann". Nu får man andra varsel som slår in och man bör därmed inse att den upplevda hängningen av Lektor Holm antagligen är i antågande och man skyndar till hans undsättning. Därefter upplever man flera varsel av mer och mer illasinnad natur och mitt i allt detta blir stenen stulen. Varslen får tag om mer och mer av ens liv och man ser egentligen ingen väg ut. Ljusglimten kommer av att man av konstapel Forsell får reda på fakta om Gabriel som får en att vilja prata med honom.

Andra stenlösa varslat

Då konstnärerna inte tillbringar hela sina dagar tillsammans med stenen utan även har sina vanliga liv kommer de bli förvånade när de börjar uppleva varsel utan stenens närvaro. Alla dessa varsel är av mer eller mindre olycksbådande natur men eskalerar över scenariots gång så att de från början bara berör små olyckor men senare kommer att förutspå rena katastrofer.

Ett varsel som passar i början av denna akt är: Man möter en herre en tidig februarimorgon. På kvällen har det snöat och det ligger en halv decimeter pudersnö på gatorna som gör omgivningen kritvit och vackert lysande. När man passerar herrn får man en syn av en gata över vilken de går fotspår i snön och i vars mitt man tydligt kan se att någon ramlat innan denne tagit sig upp och gått vidare. Man fortsätter sin promenad, lite bekymrad över synen, när man hör ett rop bakom sig. Man vänder sig om och ser att herrn som man nyss mötte, har korsat vägen men halkat på en isfläck mitt i den. Han ropar att det gick bra, tar sig lite för handleden och reser sig upp och fortsätter. När man tittar efter honom ser man att de spår han lämnat i den nyfallna snön ser oroväckande mycket ut som de spår man såg i sin syn.

Om inte varslat av hängningen har diskuterats i gruppen kan det vara en idé att se till att det är samma person som såg hängningen som även ser detta varsel och kan koppla ihop dem. Poängen är att konstnärerna skall sätta dessa förutsedda händelser i samband med varslat om Holm och inse att Holm kommer att hänga sig. Där med är det tänkt att man skall skynda till hans undsättning. Antagligen krävs det mer än ett varsel för att åstadkomma detta men då kan du ta av dem senare i detta dokument.

Varsel

Akten skall hädanefter domineras med olika varsel som sakta eskalerar i allvarlighetsgrad. Dessa illavarslande förebud kommer mest att uppträda när stenen inte är i närheten. Något som skall vara genomgående är att de som är de otursförföljda i varslen skall röra sig ryckigt, ungefär som om de inte hade full kontroll över sina egna lemmar.

Exempel på varsel:

Då vintern och snön ligger över Umeå är vinterns olyckor nära till hands. Man kan tänka sig att en spelare i ögonvrån ser hur is och snö faller från taken över en intet ont anande stadsvandrare för att vända sig om och inse att det ännu inte hänt. Effektfullt

är om spelaren ifråga försöker varna offret så att denne stannar och *därmed* hamnar rakt under den fallande isen.

Man kan förutse benbrott, bilolyckor eller misslyckade förlossningar. Använd dig gärna av karaktärernas egna små trådar, kanske kan Sigrid se folk som skall dö eller begå missgärningar brinna i helvetet eller så kan frisörmästare Albert se en missnöjd kund innan han börjat klippa denne, en syn som självfallet gör honom nervös och som gör att han klipper dåligt. Annars kan man gärna använda den lokalhistoria som finns i bilagorna, exempel en föraning om en våldsam upplösning på konflikten mellan torghandlare Isaksson och chaufför Sandberg. Var kreativ och använd de trådar som spelarna ger er som berättare

I slutet av akten kan det vara varsel om eld och skadade brandmän som hänsyftar på slutet och som inte skall få sin uppföljning förrän vid slutet när brandmännen försöker släcka Löfska fastigheten i akt V. De brandmän som deltog i släckningen och skadades är Henry Andersson, medlem av borgarbrandkåren, som bröt en arm vid fall från taket, vice brandchefen Viktor Österlund som av ett slag mot huvudet skadade ögonen och brandchefen Björn vars ansikte brändes illa. Antingen kan man träffa brandmännen som då uppvisar tecken på framtida skador eller så kan man få spöklika känslor av rökdoft eller ljussken på distans som förutspår denna eldsvåda.

Holms Hängning

Lektor Holms residens ligger på Norrlandsgatan 45 i kvarteret Falken och är inte svårt att finna. Lektorn har varit väldigt engagerad i Umeå stad och är ett välbekant ansikte, framförallt för äldre människor. Går man till länsman för hjälp vill han att man följer med och han vill veta hur man fick reda på hängningen. Residensen som herr Holm huserar i är en tvåplansvilla där nedervåningen består av hall/förgemak, matsal, kök, salong och ett litet bibliotek där herrn brukar ta emot besök. Ovanvåningen har sovrum, ett nästan aldrig använt gästrum och ett större arbetsrum med tillhörande böcker.

Scenen som bör ske så att konstnärerna, med eller utan länsman, stormar in i Holms residens för att finna honom hängandes från taket i sitt arbetsrum. Holm är klädd i byxor, skjorta och väst och har en snara av tyg uppspänd i taket. Observera att det inte är en stryps snara utan en snara man hänger runt halsen men som ej stryps åt. När man kommer in reagerar Holm lätt men han är uppenbart medtagen av hängningen. När man tagit ner honom rusar blodet till i ansiktet och Holm kommer, till skillnad från ens tidigare möte med honom verka ynklig och svag. Han kan berätta att han brukar hänga sig för att dra ut ryggen men att han visst börjar bli gammal, att det tog ganska illa och att han nog vill upp till lasarettet.

I Holms kontor ligger det mängder med böcker och papper och det är inte meningen att konstnärerna skall gå igenom dessa, men om någon ändå skulle råka lägga märke till papperen som ligger framme se de att de handlar om samer och geologi. Påpekar man innehållet kommer Holm förklara att det är undersökningar kring stenen som han har gjort sen förra gången man pratade med honom.

Alternativ: Man kan självfallet vara på väg hem till Holm av någon annan anledning, till exempel höra om han gjort några efterforskningar när man finner honom hängandes.

Varför hänger han sig? Detta kommer vara det stora frågetecknet för konstnärerna. Snaran Holm använder sig av skulle allt kunna ta livet av en men den är ändå inte riktigt gjord för det. Kanske tror man att han håller på att ta livet av sig, men sanningen är det inte meningen att man skall få fram, inte än i alla fall. Holm utövar nämligen en gammal rit från Oden-kulterna där man hänger sig för att få kunskap om magi, dödsriket och runor, i likhet med det offer Oden själv gjorde enligt kvädet Hávamål, vilket kommer uppdagas för konstnärerna senare. Papperen som man hittar på hans skrivbord är inte heller framtagna av Holm för konstnärerna utan det är bitar ur hans egna forskning kring stenen som han försöker förklara att han innehar. Att

prata länge med Holm kommer inte gå då hans röst är raspig och dålig efter hängningen och han kommer bli tagen till lasarettet så fort ambulansen ankommer.

Stölden

Någon dag efter att man hittat Holm hängd blir stenen stulen. Oavsett hur bra man gömt den sker detta. Resten av möblemanget är tillstökad för att det skall se ut som ett inbrott men det är bara stenen som är borta. Om någon går omkring med den på sig hela tiden blir denne istället nerslagen. För att göra nedslagningen effektiv kan man låta den drabbade först få ett varsel om att den hittar en person framför sig på vägen och när den vänder på den nedslagna personen ser den att det är en själv. Därefter försvinner kroppen och någon slår ner en bakifrån. Den som stjal stenen är just lektor Holm och han gör det för att kunna genomföra ritualen. Att karaktärerna har stenen har han varit övertygad om sedan de räddade honom från hängningen. Holm kan med lätthet leta reda på stenen med sin egna stenhälva. Holm har dessutom alibi då han är inlagd på lasarettet men har smygigt ut därifrån genom ett fönster och återvänt utan att någon märkt det.

Livet utan sten

Nu kanske man som konstnär känner att man kan andas ut. Stenen är borta utanför ens eget grepp och man har egentligen inget att gå på. Men när stenen försvinner börjar varslen öka och känslan av att det är något som blickar ut i världen genom sina egna ögon kommer sakta krypande. Det känns som en punkt av något slingrande, som vajande rörelser i ögonvrån. Med denna känsla kommer varslen komma tätare och tätare, och bli hemskare och hemskare. Varje person man möter får till slut en dom på sig och man inser att allt inte är guld och gröna skogar, snarare tvärt om.

Gabriel hör av sig

Länsman, konstapel Axel Ludvig Forsell hör av sig och berättar att Gabriel Lundström nu är på lasarettet efter att han skadat sig själv. Forsell ville bara höra att karaktärerna inte kände sig hotade och intyga att Gabriel är i säkert förvar. Han berättar om att Gabriel har rivit sig i ögonen och skrämt ganska många personer på torget då han stappat omkring med blödande ögon och skrikit konstnärernas namn. Konstapeln avslutar med att skaka på huvudet och nämna att Gabriel en gång i tiden var en bra karl men efter det att bryggeriet brann ner och han blev arbetslös har han inte varit sig själv. Vet ni om att han till och med blev förhörd angående branden då han arbetade dagen det brann? I alla fall skall han skickas till Piteå om någon dag så då slipper vi honom här i stan.

Det som har hänt är att Gabriels drömmar blivit ännu värre sedan stenen satts ihop av herr Holm och Gabriel trodde att hans oseende ögon ytterligare en gång användes som portaler av ett annat väsen. För att förhindra det blev han desperat och rev sönder sina ögon. Han var dessutom övertygad om att han måste berätta sin historia för någon och han tror att karaktärerna är några av de få som kan förstå hans berättelse och kanske göra något åt saken. Dock blev han tagen av polisen innan han kunde samla sig och gå till konstnärerna.

Reaktionen på detta skall vara att man beger sig till lasarettet för att prata med Gabriel men för att få den reaktionen är det viktigt att länsman poängterar att Gabriel varit bryggeriarbetare. Om spelarna inte reagerar på detta, hur gör man då? Kanske har Gabriel lämnat en skrift där han skrivit sin berättelse som spelarna hittar och läser istället för att få historien återberättad, kanske kommer länsman tillbaka och säger att Gabriel vill träffa spelarna innan han skall till Piteå...

Poliskonstapel
Axel Ludvig Forsell

Nyckelhändelse

Konstapeln
avslöjar att
Gabriel arbetat
vid bryggeriet

☿ Akt IV ☽

Gabriels berättelse från bryggeriet 1888

Där man besöker Gabriel som berättar en sällsam historia från 1888 som dels förklarar ens egna visioner men samtidigt sätter dem och stenen i samband med den stora branden 1888. Dessutom träder Otto Leonard Holms lite dunklare karaktär fram och man får reda på vilken mardrömslik varelse som verkar genom stenen. Slutligen blir man även uppmuntrad till att hitta och stoppa herr Holm innan det är för sent.

Besök på lasarettet

När man kommer in i det rum på Umeå lasarett som Gabriel residerar i möts man av en ångestfylld syn. Rummet Gabriel är satt i är litet och kalt med en säng i ett hörn som enda möbel. Rummet går i mörkt trä och Gabriel sitter vänd mot det lilla fönstret i borten ändan i klädd en grådassig tvångströja. När man kommer in vänder han sig långsamt mot dörren och frågar om vem det är som har anlänt. Han verkar loj och lite trög, drogad av psykofarmaka, med när han förstår vilka konstnärerna är piggnar han till. Under samtalet som följer berättar han:

För det första är han där han är idag på grund av att stenen är hel igen. Han berättar om hur närvaron av varelsen hade börjat smyga sig in i hans oseende ögon och börjat förbanna omgivningen igen, vilket var anledning att han band för sina ögon första gången för länge sedan.

För det andra konstatera han att han antagligen vet vem som har stenen men innan han kan berätta det är det lite saker som måste klargöras. Sedan frågar han om konstnärerna har lust att lyssna på en liten historia. Därefter börjar han sin berättelse.

Inledande ord

Först några ord om hur denna del av scenariot skall gå till. Gabriels berättelse om vad som hände under den förödande dagen, 25 juni, 1888, är ganska lång och gör sig bäst om man som spelare själv får deltaga i. Därför kommer man som berättare börja med att berätta nedanstående stycke om bakgrunden där fem karaktärer presenteras och när respektive person introduceras delar du helt sonika ut den karaktären till valfri spelare. Detta sättet att bygga upp berättelser är dels ett av Lovecrafts karakteristiska drag och även ett av de sätt som NisseNytt har lekt med i sina Lovecraftianska scenarion och efter som detta är en pastisch på både det ena och det andra gör även vi det. Börja helt enkelt läsa upp, eller berätta, nedanstående text som övergår i vanligt rollspel med nya karaktärer.

Berättelsen har många bottnar mina vänner men vi börjar under sommaren 1888, på förmiddagen innan den stora branden, som ni säkert har hört om. Ni måste förstå att sommaren 1888 hade varit en av de torraste i mannaminne och det hade inte regnat under flera veckor. På morgonen den 25 juni hade det börjat brinna ute i Holmsund och större delen av Umeås arbetsförda befolkning var på väg med båt och skepp nerför älven för att hjälpa till att rädda Holmsund från de förtärande lågorna. En sådan händelse var det som vi hade väntat på förstår ni. Flera år tidigare hade jag nämligen kommit i kontakt med *Robert Åström*, en intelligent herre med stora insikter om det fördolda i vår värld och han hade övertygat mig om att man kunde

Nya Karaktärer

**Dela ut
karaktärerna
för 1888.**

uppnå vinning här i livet genom att uppnå kontakter med de fördolda väsen. Nu efteråt kan man se vart det har lett mig någonstans, till plåga och ruin, men det visste jag inte då.

Vi två hade sedan några år studerat gamla samiska riter och ritualer som beskrev dessa gamla uråldriga varelser och hur man kom i kontakt med dem och vi hade insett att ritualerna hade kommit i sin tur till samerna från vikingarna. Av en slump kom vi kontakt med *Otto Leonard Holm*, en ung student som hade en viss sten i sin ägo. Han anade inte då vilka krafter denna sten besatt men vi visade dem för honom och han gick med på att vi skulle försöka skörda de rikedomar som stenen kunde skönja för oss. Så på hösten 1887 hade vi kontaktat en samisk nåjd från Lyckselisis lappmark, från vilken stenen sades komma och den 22 juni 1888 anlände denna nåjd vid namn *Áslat*, en väderbiten lite barsk man i fyrtioårsåldern som skulle vara kunnig inom nåjdkonsten. Med sig hade han en samekvinna i släptåg som vi först trodde var hans frilla men som det visade sig också var nåjdskolad och som skulle vara en stor tillgång i våra bestyr. *Biret* sades vara hennes namn och hon påminde mycket om den furia som Linné uppger sig fått stenen av i första hand. Slutligen var även jag, *Gabriel Lundström*, med i sällskapet, mest av nyfikenhet och på jakt efter rikedom och andra ytliga världsliga ting. Vilken dåre jag var.

I alla fall hade vi rådslagit under tre dagar och väntat på ett tecken som skulle kunna få oss att göra den ritual som skulle frammana det för oss dolda och när larmet om branden i Holmsund gick såg vi det som tecknet. Vi hade sedan länge valt bryggeriets lokaler då de var utmärkta för ändamålet och då både jag och Robert arbetade där. Medan större delen av umeåborna höll på att begiva sig nedströms samlade vi ihop alla fem för att i de skuggiga, svala bryggerilokalerna, i all enskildhet genomföra ritualen.

Därefter börjar man rollspela igen. Karaktärerna som delats ut under berättelsen är korta men lite tid bör ändå ges för att läsa igenom dessa. Fortsätt därefter med nedanstående scen som för oss vidare i handlingen.

Bryggeriet, 1888

Miljöbeskrivning av Umeå stad 1888, (träbyggnader, värme och torka) och bryggerilokalerna med folkmassan på kajen på väg att åka till Holmsund.

Bryggeriet är en ganska väl tilltagen träbyggnad som ligger just nedanför renmarksbäcken alldeles vid älvstranden. I dess skugga står Gabriel och samerna och väntar på att Otto och Robert skall dyka upp, vilket de i berättelsens första stund gör. Genom porten i planket som inhägnar bryggeriet kommer de ingående, släpandes en kista mellan sig, vilken innehåller bland annat stenen och tillika är Linnés gamla kista. Kistan ser ut som ovan beskrivet fast utan brännmärkena på locket och verkar nu inte

fullt lika gammal. De fem sammansvurna ser på varandra medan Otto och Robert torkar svetten från sina pannor och därmed lämnar man över berättelsen till spelarna att ta tillvara. Låt dem samtala i den grad de behöver de innan de träder in i bryggeriets inre.

Inne i bryggeriet finns det ett flertal rum i vilka det är kontor, ett större rum med stora kopparkar i vilka man vanligtvis brygger i, flera lagerutrymmen och förråd för ingredienser av vilka vinden är den största. Det som är tänkt av Gabriel och Robert är att just den stora vinden, vilken sällan någon besöker och som ligger lite avskilt, vore perfekt för gruppens kommande göromål. Längst bak på vinden har nämligen de båda bryggeriarbetarna röjt en cirka tio kvadratmeter stor tom yta vilken är dold från insyn från trappan upp till vinden.

Ritualen

Det verk som de är där för att göra är enklast beskrivet som en ritual vars syfte är att komma i kontakt med den varelse, den intelligens som verkar bakom den mörka stenens hemlighetsfulla yta. Robert, Gabriel och Otto har mest rudimentär kunskap om ritualen och varelsen medan Åslat och Biret vet lite mer och tordes således bli de som styr och ställer lite under förberedelserna av denna.

I korthet ingår följande i ritualen: Ett fyrfat står på linjen av en stor cirkel och på andra sidan cirkeln står stenhållaren, en valfri person som håller stenen framför sig, mot fyrfatet. Vid fyrfatet står ritualledaren som bränner de trästycken som är besvärjade med runor och som skall locka fram varelsen tillsammans med de ord som alla skall mässa. De övriga tre väntar utanför cirkeln.

När man gjort ritualen och trästyckena brunnit upp och lukten av bränd idegran sprider sig i vindsutrymmet formas det en båge av ljus mellan fyrfatet och stenen. Den glittrar av regnbågens sju färger och det ser ut som om elden från fyrfatet spridit sig upp längst bågen och bildar det röda i den. Under den blir luften mörkare och mörkare tills man inte kan se igenom till andra sidan och i detta mörker bildas det ett djup. Går man runt det hela är det samma fenomen på andra sidan vilket gör att det känns underligt tvådimensionellt men djupet har ändå en dragning till sig, man får en känsla av att vilja blicka in i det för det känns som om det är något i dess inre som just undgår ens blick. Blickar man in och fokuserar mörkret känner man hur det övertar hela ens synfält och man upplever att man förlorar det perifera seendet. När allt man ser är mörker ser man i mörkets inre en vit prick. Pricken blir större och större ju mer man tittar på den och man kan inte slita bort blicken längre. Det vita närmar sig snabbare och snabbare och sedan slår det över en och man blinkar till, vänder bort huvudet från ljuset. När man tittar upp igen står man i ett nytt vitt rum...

Ovanstående händelseförlopp är det viktigt att alla karaktärer genomgår. Om det inte går på ett smidigt sätt får du som spelledare låter det hända dem utan att de har så mycket val, en kollektiv upplevelse.

Vad är det som händer?

För att stilla er nyfikenhet som läsare och för att inte lämna er lika förvirrade som våra ockultister skall vi lägga ut orden vad som händer och om vad ritualen gör med deltagarna. Ritualen frammanar stenens inre väsen, Roh-veh'ctze, världarnas betraktare. När den manifesterar sig vrider den sinnena hos åskådarna så att de inte ser dess sanna väsen. Kanske är det ett sätt att skydda deltagarnas sköra sinnen, kanske är det ett sätt att dupera, ingen vet, men för de som gör ritualen kommer det att te sig som om rummet plötsligt förändrats. Roh-veh'ctze visar upp sig i mänsklig form i en denna illusion, eller snarare som Oden, vis och eftertänksam. Dock läcker lite av det som händer i bryggeriet igenom och gör en uppmärksam på att allt kanske inte står rätt till. Senare i akten, när samerna går till attack, splittras illusionen och man kommer tillbaka till bryggeriet och ser då hur Roh-veh'ctze egentligen ser ut, en kunskap som man kanske inte vill ha. För mer information om Roh-veh'ctze, se bilagorna.

Hidskalf

Först lite information för berättaren: enligt myten är Hidskalf det högsäte som Oden ägde tillträde till. Hidskalf låg i ett berg och från denna borg kunde Oden blicka in i alla världarna och även se det som var fördolt för andra.¹ Detta är hit varelsen som porträtterar Oden kommer hävda att man nu kommit.

Det nya rummet som man står i har en väldigt ljus interiör då golvet, vägarna och taket alla är utförda i vit sten och från en rad höga fönster strömmar det in ljus.

Tittar man ut genom ett av fönstren ser man ut över ett mossbelupet landskap med groteska degenererade träd i onaturliga former som det verkar som att mossan själv har förvridit. Ovanför landskapet svävar en uppsväld gulgrön måne. Träden skuggar marken och under dem kan man skymta rörelser, som om några stora, otympliga djur krälar, kryper eller drar sig fram under träden. Man kan inte se vad det är för varelser men man får en känsla av att man inte heller vill veta det. Synen får en att rygga tillbaka, den känns sjuk och olustig, ja rent ohälsosam, och man känner i sitt inre att detta inte är kommet ur våran värld.

Denna första audienskammare som man kommer in i skiljer sig mot de övriga salarna man kan passera igenom under sin vistelse här. Detta rum går som sagt i vitt med minimalt möblemang och med mycket ytor. Det är stort och luftigt och framförallt ljust med trappor upp till varje fönster. De andra miljöerna man kan röra sig i kommer att kännas mer influerade av den nordiska mytologin och det faktum att Hidskalf, i myten, låg i ett berg. Korridorerna mellan salarna ser ut som om de vore utmejslade ur sten och själva salarna skall ha en viss grottkänsla över sig. Möblerna skall dessutom påminna om vikingatid, tillyxade av gran och fura och utsmyckade med utsirade figurer. Även samedetaljer kan med fördel läggas in för att bevara stämningen i scenariot.

Andra varelser än Oden bör inte förekomma förutom möjligtvis djur som styrker hans identitet, det vill säga två korpar, Hugin och Munin, och två vargar, Gere och Freke. Även en örn kan förekomma.

Oden presenterar sig

När ritualen utmynnat i att man står i rummet finner man sig ensamma i denna nya miljö. Ur salen leder några gångar in i berget och fönstrens klara ljus sticker en nästan i ögonen. Låt spelarna känna att de har initiativet över berättelsen och låt dem utforska Hidskalf lite innan de kommer in i en sal där det är framdukat mat och dryck där en svart gestalt sitter vid kortänden och börjar tala till dem.

Gestalten i svart är en man med ett välansat skägg som han har börjat få grå strimmor i. Han är klädd i funktionella och enkla kläder och över sitt ena öga har han en lapp. Det andra ögat brinner klart och verkar nästan se in i ens inre. Han är till sitt sätt artig men utstrålar auktoritet när han välkomnar karaktärerna till hans fästning, Hidskalf, samtidigt som han presenterar sig som Oden.

Det som sedan utspelar sig är mycket upp till spelarna, Oden är artig och korrekt men samtidigt ganska nyfiken på varför karaktärerna har kommit. Han berättar om sig och stället man kommit till enligt mytologin ovan. Säger man sig söka kunskap undrar Oden för sig själv om han finner de värdig att mottaga gudarnas kunskap och konstaterar att de då måste testas. Oden berättar att för att vara värdig kunskapen från den hängda guden måste vandra genom de tre nornornas trädgård och blicka genom det sista fönstret mot mimers brunn. Men innan dess skall man vila och njuta av gästabudet.

¹ Näsström, Britt-Mari: *Fornskandinavisk religion* 2001. Studentlitteratur, Lund. Sida 59. Det sägs även på sida 161 att även Frej har suttit i Hidskalf men i detta scenario använder vi oss av den del av myten som benämner Hidskalf som Odens högsäte.

När man ätit färdigt och ej har några fler frågor visar Oden en ut på en terrass där man kan blicka ner över trädgården. Efter att ha pekat ut ljusglimten i fjärran som det fönster man skall blicka igenom lämnar han en.

De tre Nornornas trädgård

Trädgården består av buskar och träd som ser ut att vara typiskt nordisk vildmark. När man gå genom trädgården på de slingrande stigarna kommer den att förändras två gånger, först från vildmarken till en ordnad slottspark med häckar och springbrunnar, och sedan från slottsparken till en statypark där statyerna är gjorda av rökiga glasmaterial och grå, polerad sten. De olika parkdelarna är alla separerade av vattendrag som man måste korsa. De tre parkdelarna representerar de tre nornorna, Urd, Skuld och Verdandi, eller dåtid, nutid och framtid. När man går genom trädgården kan man hela tiden skönja ett ljus långt bort som Oden presenterade som det fönster ur vilket man kan erhålla kunskap, men fast stigarna hela tiden verkar gå mot fönstret, mot ljuset, verkar det inte komma närmare. När man går där genom trädgården börjar man få en olustig känsla. Det är som om något slingrar sig och virvlar, bakom det man själv kan se, i själva sakerna. Under barken på träden och i självaste marken är det som om någon slingrande organism levde. Man kan inte direkt se vad det är men man får en känsla av att det är något där, som om det existerade något utanför ens egna sinnesintryck. Tar man på ett träd där detta fenomen kan ses känns det som vanligt. Ju längre tid man går genom parken förvärras fenomenet, från början skymtar man det bara men när man gått en stund i parken kan man inte undgå att se det var man än tittar. Det är som om växterna, marken, ja all materia har något djupare, underliggande onaturligt. Slutligen när man nästan har kommit igenom hela trädgården kan besökarna börja se det hos varandra, men de som blir iakttaga havande något slingranden under huden har inte känt något speciellt. När man går och har sett virvlar hos andra kommer man sakta att märka att en stelhet börjar sätta sig i benen, nacken och axlarna. Det är som att kroppen sakta gör motstånd mot att röra sig som man vill. Man kommer röra sig mer ryckigt och detta kommer att eskalera tills man ramlar omkull och inte kan röra sig kontrollerat. I och med att man börjar se det hos varandra börjar man också sakteliga förlora kontrollen över den egna kroppen och innan man har kommit fram, till fönstret skall nedanstående utspelas

Attacken

Gabriels berättelse är tänkt att sluta med att samerna attackerar Oden i enlighet med deras karaktärer. Detta sker förhoppningsvis när Oden återvänder då karaktärerna förlorar kontrollen över sina kroppar.

Kroppskontrollen återvänder när illusionen bryts men om alla fem skulle bli immobilisera utan att attacken har skett bryts också illusionen. Det är bra om du som berättare får denna förlamning att verka kommen på grund av tidrymden man spenderar i parken och inte sträckan man går in i den, för så skall det vara.

När några av karaktärerna snubblar runt och inte kan gå träder Oden fram ur trädgården och säger att det gick som han befarade. Konstnärerna blev snärjda av nornornas väv, av tiden själv. Detta borde vara nog för att få samerna att använda sin sista rörlighet till att agera. Om attacken sker tidigare, till exempel direkt när man ser Odengestalten, får du modifiera slutet efter vad som hänt, men samerna skall förhoppningsvis vara så pass tålmodiga att de väntar tills det att alla håller på att snärjas.

Så attackerar samerna Oden med den kniv de har tagit med sig från Lycksele. Attacken går förhoppningsvis så snabbt att ingen annan spelare kan försöka hindra den och även om gestalten upptäcker attacken skyddar den sig inte mot den. Kniven slår in i bröstet på Oden med ett högt tjut.

Illusionen bryts: Man kommer tillbaka till vinden på bryggeriet. De som inte deltog i attacken står utanför ringen och bevittnar den märkliga syn som utspelar sig i den. I

ringen finns varelsen, ett ormbö av långa spretande tentakler som slår frenetiskt omkring sig. I dess mitt, djupt där inne, kan man mellan de nässelhårsbeklädda tentaklerna skymta den blanka ytan från stenen, och i stenen sitter kniven djupt intryckt. Ovanför fyrfatet har taket fattat eld och de dansande lågorna lyser upp hela scenen.

Nu händer det mycket på en gång. Det kommer vara en kortare kamp mellan varelsen och de i ringen men sedan kommer varelsen att börja dras tillbaka ut ur vår verklighet tillbaka in i stenen. Innan dess skall herr Holm ha svimmat, antingen snubblar han på något, exempelvis kistan eller så blir han slängd i väggen av varelsen eller vad som än passar. Varelsen dras tillbaka in i stenen och med sig tar den de båda samerna vars fasanfullt förvridna ansikten skräckfyllt skrikande blickar tillbaka mot de övriga. En tentakel har fått tag på fyrfatet, drar med sig det och sprider ut elden över golvet, om det inte redan har välts. Sedan är varelsen och samerna borta. Stenen svävar för ett ögonblick stilla i luften innan den faller i marken med en smäll och kniven dimper ut ur den.

Gabriel avslutar berättelsen

Som berättare är det väldigt effektivt om du slår handen i bordet samtidigt som stenen faller i golvet och därefter återtar rollen som Gabriel och berättar klart berättelsen enligt nedan för att markera återgången till 1934.

I ljuset från elden som spred sig upp på bryggeriets väggar såg jag och Robert på varandra, darrandes av skräck. Vi kunde fortfarande känna den stickande känslan där varelsens nässelhårsbeklädda armar kramat vår lekamen. Paralyseringen bröts av elden som började dåna när den tog sig ut genom taket och andades frisk luft. Vi rådslog i snabbhet och jag stoppade på mig kniven, tog stenen under armen och Otto över axeln medan Robert släpade kistan. Branden tycktes oss vara en petitesse i jämförelse med den kosmiska kunskap vi just glimtat men vi ville ändå klara liv och lem så vi skyndade oss ut ur byggnaden och lade ner Otto, stenen och kistan på gårdsplanen. Där gjorde jag mitt största misstag i mitt liv, men min fasa för stenen fick mig att lägga ifrån mig den, om bara för ett ögonblick. Vi konstaterade att detta inte skulle få upprepas och då vi inte litade på Otto lämnade vi honom där utanför bryggeriet, tog stenen och kistan och försvann från platsen.

I efterhand förstod jag att kniven inte varit överksam utan att stenen faktiskt hade tagit skada av den. Den hade egentligen klyvts i två delar och när jag lyfte den från marken var jag slarvig och tanklös och fick bara med mig den övre, större halvan. Den andra låg kvar där bredvid Otto och jag vet nu att han tog med sig den när han lämnade platsen, han tog den för han hade, till skillnad från oss, inte blivit avskräckt av den fasa vi sett, utan snarare blivit uppmuntrad till att söka den kunskap som för människan borde vara förbjuden.

Att vi gjort något oheligt den där dagen, ja det, pekar alla tecken på. Inte minst med det att trots att alla stadens män stod på kajen, mindre än 300 meter därifrån, på väg till Holmsund för att släcka bränder, lyckades man inte kontrollera elden och rädda bryggeriet utan vinden tog tag i lågorna och brände ner hela Umeå stad. Det var priset för våra synder det och mitt förstånd.

Vidare berättar Gabriel om att han därefter hade hand om stenen men att han började få varsel som blev sanna av den. Han började misstänka att det faktiskt var han själv som påverkade det som hände och om han inte skulle ha iakttagit ett förlopp så skulle det kanske inte ha förlupit på samma sätt. De ryckiga rörelserna i visionerna påminde för mycket om hur hans egna vänner började röra sig i trädgården och känslan av att något annat, något fasanfullt kontrollerade ens kropp till viss del. Detta tvivel fick honom att inte längre våga iaktta människor. Stenen gavs till Robert som låste in den och då han inte spenderat så mycket tid med den drabbades han inte lika gravt som Gabriel gjorde. Gabriel berättar att han själv hamnade på sinnesslöanstalt och på den vägen var det. Robert levde som ensling i sin gård och umgicks inte med någon vad Gabriel vet men de skrev brev till varandra ganska ofta. Nu vill Gabriel i alla fall att konstnärerna ska försöka stoppa Holm. Han berättar om de speciella stjärnkonstellationer som gör att ritualen bara går att genomföra vart 23 år, vilket är i år, 46 år efter 1888. Han har Ottos adress om man inte har den själv och han kan även berätta var kniven, från samerna finns. Detta om kniven tänker han dock inte på själv utan det måste man fråga honom om.

Frågar man honom berättar han att han har begravt kniven vid ett gammalt äppelträd i ett skrin i trädgården utanför Robert Åströms gamla hus. Trädet planterades på platsen, då för nästan 46 år sedan. Beger man sig dit är det ett sjå att nattetid gräva sig ner bland rötter för att hitta skrinet. Gabriels instruktioner gör att man kommer rätt direkt men jorden är frusen av tjäle och rötter är i vägen så det tar minst två timmar plus restid till Trångsund att få tag på kniven, och det är om man har bra verktyg och När man går och har sett virvlar hos andra kommer man sakta att märka att en stelhet börjar sätta sig i benen, nacken och axlarna. Det är som att kroppen sakta gör motstånd mot att röra sig som man vill. Man kommer röra sig mer ryckigt och detta kommer att eskalera tills man ramlar omkull och inte kan röra sig kontrollerat. om flera turas om att kämpa med den isiga jorden.

När man får tag på lådan ser man att jord och fukt trots tidens tand inte har lyckats leta sig in i den. Lådan går att öppna med mildt våld och inslagen i en oljeduk ligger en kniv. Kniven är en gammal samisk jaktkniv med skaft av ben. I skaftet är det inristat några runor. Hela stålet förutom eggen är bestruket av något mörkt vilket gör att det nästan ser rostigt ut medan eggen fortfarande blänker vasst.

∞ Akt V ∞

Där man träffar Otto igen

Av Gabriels ord tar man sig hem till Otto Leonard Holm men finner boet tomt. Hans husa berättar att han varit borta hela eftermiddagen men så hittar man en not som leder en till den Löfska fastigheten. Väl där stormar man in mitt i en ritual och blir ivägförd till det Hidskalf som Gabriel berättade om. Man jagar Holm genom Hidskalfs salar men han kommer ifrån en och man tar sig in i Nornornas trädgård efter honom. Där stöter man på de två samerna från 1888 innan man når fram till fönstret. Man blickar in i fönstret och vad man ser avslöjas inte här och sedan vaknar man upp på golvet i den brinnande Löfska fastigheten. Man flyr elden ut i februarinattens mörker och ser brandmännens futila försök att bekämpa de härjande lågorna.

I Ottos residens

Man lämnar Gabriel på kvällen den 20 februari. Just att det skall vara den 20 februari här är en poäng ur historisk synvinkel då det var då som den Löfska gården brann ner. För att få det rätt är det bra om du inte nämner några datum tidigare i scenariot men trycker på det här. I sådana fall kan det inte bli fel. Man lämnar Gabriel på kvällen och har egentligen bara en sak att göra, att besöka Ottos residens. Skulle man göra något annat, som att träffa andra personer får du slänga in några varsel av sådan dignitet som avskräcker dem från dylika aktiviteter.

Man kommer således till Otto Holms hem i ett försök att stoppa honom. I dörren möts man av hans husa, Nanny Alfrida Johansson, som förklarar att han inte är hemma och att hon inte heller vet var han håller hus. Han begav sig iväg under eftermiddagen. Är man lite smidig kan man få henne att släppa in en men trycker man sig in med våld kommer hon ringa länsman om tillfälle ges. Om detta händer bör dock inte spelarna arresteras utan de borde lyckas ta sig därifrån innan länsman anländer. Om de inte kommer undan kanske de bara släpps med en varning för man vill ju inte att de skall missa historiens klimax.

Husets inre överensstämmer till mångt och mycket med förra gången man var på besök här förutom Ottos arbetsrum. I arbetsrummet ser det ut som om han haft en febril aktivitet under flera dagar med massor med utdragna papper och anteckningar. Böcker ligger uppslagna och det är svårt att röra sig därinne utan att trampa på anteckningar eller skisser. Tar man lite tid på sig och letar igenom röran kan man hitta följande:

Anteckningar i en bok om Havamal, den höges sång. I förordet kan man läsa att det sades vara Odens egna ord. Boken är öppnad på sidan 83, där det även finns med lite anteckningar.

I en hög på skrivbordet ligger brev som Otto verkar ha gått igenom. Breven är urtagna ur sina kuvert och ligger utströdda på bordsytan huller som buller. Korrespondensen kommer från en brevväxling mellan Otto och en tysk herre vid namn Heinrich. Breven nämner ett Thulesällskap i tyskland, en ytterst skum orden som verkar söka mörk kunskap, och breven verkar behandla just detta ämne.

Det som leder en vidare är en lapp från vaktmästaren angående lediga salar i Löfska fastigheten med en skiss över byggnaden, något herr Holm verkar ha efterfrågat. Denna lapp skall således leda spelarna vidare till den Löfska fastigheten där herr Holm mycket riktigt är. Lappen ligger på golvet bland den övriga röran och bör lämnas ut sist eftersom den annars kan distrahera läsandet av de öriga papperen.

Om man tittar runt lite mer inser man att skrifterna överlag handlar om nordisk mytologi och då framför allt runtolkning av bland annat von List, studier av samernas

Handout
Papper hos
Holm

mytologiska väsen, kartor över stjärnhimlen, medicinska handböcker och böcker av biologisk karaktär med anteckningar i kapitlen om syn och ögats funktioner.

Löfska fastigheten

Exakt hur detta scenarios klimax blir är lite upp till hur spelarna väljer att handla i och med det att de närmar sig den Löfska fastigheten men här nedan drar vi upp några riktlinjer som du kan hålla dig efter för händelser som bör ske för att slutet skall bli som vi har tänkt.

Den Löfska fastigheten ligger på Kungsgatan 77, fullt synlig från Umeå högre läroverk och även inom räckhåll från stadens centrum. Det är en tvåvåningsfastighet som innefattar hyreslägenheter men som 1934 hyr ut rum på undervåningen till det trångbodda läroverket tvärs över gatan. Det rum som är markerat på den lapp som man hittat hemma hos herr Holm är en av de tillfälliga lektionssalarna i den östra gaveln. Rummet verkar annars som klassrum för klass 1b. Byggnaden är låst förutom en ingång från gården som Holm lämnat öppen efter sig. Försöker man blicka in genom fönstren på nedervåningen är alla fördragna med tjocka tunga gardiner men i den östra flygeln kan man ändå ana en ljusglimt bakom tyget.

Det som har hänt här är att Otto Holm ankommit till Löfska fastigheten strax efter fem på eftermiddagen och sedan dess har han förberett ritualen. Denna gång har han tänkt ta det väldigt lugnt och metodiskt och han har till exempel spenderat flera timmar på att med skyddsrunor besvärja sin egen klädnad. När nu konstnärerna är i antågande har hans förberedelser äntligen nått fulländning och han har just med ritualen öppnat porten mot betraktaren.

Konstnärerna inträder i byggnaden som trots mörkret ändå är ganska framkomlig till följd av den sparsmakade möblerad som införts sedan undervisningen startade. Dock är ändå risken stor att man stöter emot möblemang eller kanske till och med går in i en vägg om man inte har med sig någon form av ljuskälla. Mörkret är överhängande på grund av de tjocka gardinerna som inte släpper in ljuset utifrån och då ingen bor i den av skolan hyrda bottenvåningen är inget heller tänt. Husets innevärdare på övervåningen har för övrigt väldigt liten risk att vakna då huset är väl ljudisolerat, men likväl har de nattliga besökarna på undervåningen också väldigt liten chans att höra någon som har vaknat och är på väg ner innan det är för sent att undgå upptäckt.

När man har tagit sig igenom korridoren bort mot den östra flygeln börjar man kunna höra svaga ljud, som av ett monotomt mässande som, när man når dörren till rummet ur vilket det kommer, når sitt crescendo för att sedan abrupt tystna följt av en duns. Under dörren skymtar det en svag ljusstrimma. Väntar man där utanför händer det inget och rummet innanför är tyst som en grav i runt femton minuter innan Otto återvänder, se nedan, men förhoppningsvis går man in i rummet.

I rummet finns det ett fyrfat i vilket det brinner en kontrollerad eld som lyser upp rummet. Fyrfatet står med foten på linjen av en målad cirkel och har på motsatta sidan en piedestal på vilken den omisskännliga stenen ligger. Ljuset från elden reflekteras i stenen så det nästan ser ut som om en båge i regnbågens alla färger glimmar mellan stenen och elden. Bredvid fyrfatet, på golvet ligger kroppen av en människa med ansiktet neråt. När man tar steget in i rummet ser man hur något vitt börjar synas under bågen och därefter börjar det vita ljuset expandera mot en. Ljuset överväldigar en och tar upp hela ens synfält. När man samlar sig igen står man i ett vitt rum...

Rummet är det som Gabriel beskrev i sin berättelse från 1888, allt som han beskrev är där. På håll hör man steg som avlägsnar sig springandes i en av korridorerna från salen.

Tar man sig tid att titta genom fönstren kan man se, ovan beskrivna mosslandskap, eller en stad med konstig, utomjordisk arkitektur, osv. Varje fönster har en ny vy men vad man än ser känner man sig efteråt obehaglig till mods som om det man såg inte riktigt hörde hemma i det universum som man vanligtvis lever i. De springande stegen som avlägsnar sig är lektor Holm som är på väg till Nornornas trädgård för att blicka in i det fönster som skulle ge en den överjordiska kunskapen. Springer man direkt

efter honom kan man skymta hans gestalt framför sig då och då och hela tiden höra de klappande stegen av hans fötter. Väntar man en stund hör man honom inte längre utan måste istället gå efter beskrivningen i Gabriels berättelse.

Bakhåll

Följande sak händer om man springer direkt efter Holm, och om det inte sker får du modifiera detta efter eget huvud. Herr Holm har tagit lärdom av Samerna från 1888 och besvärjt ett vapen med runor som han skall kunna ha i Hidskalf. Vapnet han besvärjt är dock ingen kniv utan en modern sexpatroners revolver som han fått genom Major Hasselström som är en gammalt bekant. Vapnet var egentligen menat att använda mot varelsen/Oden om denne inte skulle vilja samarbeta med honom, dock fanns inte varelsen där Holm förväntade sig så han tänker nu hjälpa sig själv till kunskapen.

Rusar man efter Holm kommer han att höra ens fotsteg och vänta på en, så när man kommer runt ett hörn på väg in i en korridor kommer han att dyka upp i bortre änden av korridoren och ge eld mot en. Han är väl medveten att han bara har sex skott i revolvren och han menar egentligen inte att döda någon utan vill bara skrämma bort en så att man inte skall störa honom. Av dessa anledningar siktar han lågt och skjuter max tre skott innan han fortsätter mot Nornornas trädgård. Holm är en bra skytt, men skjuter första skottet medvetet bredvid som varningsskott. Om förföljarna fortfarande störtar efter honom efter varningsskottet skjuter han två skott mot benen som han har mycket god chans att träffa med.

Förhoppningsvis tar spelarna varning av detta och tar det lite mer försiktigt så att Holm får ett försprång. Händelsen är dock väldigt bra att ha med för att få upp tempot lite så försök ha med den i någon variant även om karaktärerna inte direkt rusar efter Holm.

Gamla bekanta

När man väl följer efter Holm igen ser man att han har sprungit in i en trädgård som antagligen är den av Gabriel beskrivna Nornornas trädgård. Då man har kommit in en bit i trädgården hör man plötsligt skrik och rop framifrån och därefter några pistolskott som dånar. Något tjut av smärta och sedan blir det tyst. Går man ännu längre in börjar man höra ett gnyende ljud och när man kommer ut ur ett litet skogsparti in i en glänta ser man hur det ligger en kropp på andra sidan av gläntan. Det rycker i kroppen och man kan se hur gräset i dess närhet är färgat av mörkt blod. Går man närmre ser man att det är en människa, en man, och av Gabriels beskrivning kan man identifiera honom som Åslat, en av samerna från 1888. Hans kläder är ganska slitna men inte så att det motsvarar 46 år och han ser inte mycket äldre ut än vad Gabriel beskrev honom, han beskrevs som fyrtio, medan han nu nått en ålder av maximalt sextio. Det som är anmärkningsvärt är att hans rörelser sker i ett väldigt ryckigt mönster. Man kan se att hans muskler hela tiden verkar vara helt spända och att han har svårt att röra sig. I magen verkar han blivit träffad av två skott från en revolver och man kan se att han förlorat mycket blod. Han kommer att dö inom fem till tio minuter om han inte kommer till sjukhus och får professionell hjälp, vilket inte är troligt att det sker. Försöker man kommunicera med honom kan han bara grymta och gny på grund av hans spända käkar.

Går man vidare in i trädgården hör man ett sista pistolskott och ett skrik som man kan identifiera som kommande från Holm. Längre in i parken har han blivit attackerad av Biret, lyckats skjuta henne och träffa henne i armen innan Biret slagit den trädgren hon beväpnat sig med över Holm höger axel vilket bryter därmed hans nyckelben. Holm springer därefter allt vad han kan vidare in i trädgården med Biret efter sig, dock på grund av att hon lider av samma ryckiga rörelser som Åslat kan Holm springa ifrån henne. Resterna av detta, det vill säga blodspår och den tappade revolvren kommer man att hitta när man fortsätter in i trädgården. Anmärkningsvärt är att

revolvern har nordiska runor ingraverade i kolven, men inga skott kvar. Det är ungefär här som man kommer att börja upptäcka att det fenomen som Gabriel beskrev som någon virvlande rörelse i själva tingen börjar manifesteras sig i ens närhet. Det kommer att börja i den omgivande miljön och sedan sakta övergå till att även drabba karaktärerna. Efter det kommer man att uppleva en stelhet, som om musklerna börjar spänna sig och inte göra som man vill vilket leder till att man får ryckigare rörelser. Från och med att man ser de första tecknen till det att man inte har någon kontroll själv tar det mellan fem och tio minuter.

Fönster mot det okända

Följer man blodspåren eller bara går vidare in i trädgården kommer man närmare det fönstret som Odengestalten omnämnde i Gabriels berättelse, det fönster som skulle ge en kunskap. Det är detta fönster som Holm är på väg mot och det är även där det är tänkt att spelarna så småningom skall hamna. Dock innan det händer kommer de att bli attackerade av Biret som givit upp jakten på Holm men fått upp karaktärernas vittring. Även om hon rör sig ryckigt och är skadad är hon ändå van vid att röra sig i skog och framförallt i trädgården och kan komma ganska nära karaktärerna innan de upptäcker henne. Låt dem slåss med eller springa ifrån henne, men hon skall i alla fall utgöra ett hot. Hennes ryckighet gör henne oförutsägbar, medan hon dessutom är tåligare och starkare än vanliga människor. Låt henne skada någon eller några av spelarna innan de kommer ifrån henne. Utseendemässigt har hon genomgått samma förändringar som Åslat ovan, det vill säga blivit tio till tjugio år äldre.

Längst in i trädgården kommer man slutligen fram till fönstret. Här bör virvlarna i miljön och karaktärerna vara oroväckande närvarande och flera karaktärer kan gärna ha svårt att ta sig fram. Fönstret är satt i en klippvägg på vars sida det annars löper humle men just vid fönstret är det fritt från växternas beklädnad. Upp mot fönstret leder en kortare trapp och vid sidan av denna trapp sitter en gestalt som man kan identifiera som Holm när man kommer närmare. Holms ena axel hänger onaturligt av det krossade nyckelbenet men han själv verkar inte vara medveten om det utan han verkar snarare vara i något slags chocktillstånd. Den korta tid man har innan man helt förlorar kontrollen över den egna kroppen räcker tyvärr inte till att kommunicera med Holm då han inte svarar på tilltal och antagligen skulle behöva en längre sektion av kristterapi innan han kommer ur sitt tillstånd. Det som är menat att spelarna skall göra här är att någon eller flera av dem skall gå upp för trappan och blicka in genom fönstret...

När det sker bryter du den scenen och låter karaktärerna vakna upp i klassrummet på Kungsgatan 77, den så kallade Löfska fastigheten. Det man kan se är att något har hänt här inne, bänkar och stolar har blivit omkullkastade på ett sätt de inte var innan man blev indragen av ritualen, fyrfatet är omkullslaget och gardinerna brinner, Holm ligger fortfarande på golvet men med krossat nyckelben. Stenen ligger inte längre på piedestalen men om man letar efter den hittar man den i ett hörn. Spelarna har de skador och men som de drog på sig i Hidskalf men kan röra sig utan märkbara ryckningar. Nu är det tänkt att spelarna får rädda sig från det brinnande huset som ganska snart förvandlas till ett lågornas inferno. Låt dem dra sig en bit från huset och där bryter du och går över till epilogen här under.

Epilog

När du således har avslutat scenen ovan, förhoppningsvis med lite förvirring och förtvivlan i din spelgrupp räcker du valfri spelare, eller den du bedömer är den bästa högläsaren, papperet med nedanstående text. För att ta reda på vem som är den bäste eller i alla fall skaplig högläsare kan man med fördel uppmana spelare under scenariots gång att läsa upp handouts de får som ändå alla skall ta del av.

Handout

Epilogen

När jag på avstånd beskådade det brinnande huset slog insikten mig till fullo. Trots allt som dessförinnan hade hänt var det först då som jag förstod. Man brukade förr i tiden anklaga häxor för att kasta onda ögat på otursförföljda. Nuförtiden kan man tycka att det endast är vidskepelse, en ganska orimlig sak att bränna någon på bålet för, men efter det som hände undrar jag inte om jag i alla fall förstår hur man kunde göra det. Jag förstår rädslan för betraktaren.

Nuförtiden finns det även en vetenskaplig teori, en vetenskaplig regel, som säger att genom att observera en process eller en händelse förändrar den som observerar oundvikligen förloppet eller företeelsen. Om vetenskapsmännen bara visste hur sant detta var, om de bara förstod konsekvenserna av dessa implikationer i det kosmiska perspektivet. Om de bara kunde beskåda de konsekvenser som detta faktum får på vår värld och dess innevånare. Händelserna under februari 1934 gav mig denna insikt och det är därför jag idag söker ensamhetens ro, det är därför jag skyddar mig mot att utsättas för okändas blickar då jag inte vill bli förändrad. Vem vet vilka baktankar betraktaren har när denne ser mig? Vem vet vilken våda som blir detta mötes frukt? Vi skildes åt, jag och mina kamrater, för även i det glättigaste av sällskap kan stundtals ont blod flyta.

Ensamheten är en välsignelse men samtidigt ett gift. Vem kan stoppa sina tankar under ensamhetens sömnlösa nätter då allt man ser i sitt inre är ett brinnande hus? Vem kan stoppa sina tankar när de sedan oundvikligt vandrar tillbaka till minnet av lektor Holm som sitter bredvid ett fönster och mumlar, uppenbart från vettet! Vem kan stoppa sina tankar från att sväva vidare till de deformerade kropparna av de samiska nåjderna som försvunnit från världen 46 år tidigare? Inte jag i alla fall, tyvärr inte jag. Det sorgliga är att jag inte heller kan stoppa mina tankar från att i minnet vandra fram genom Nornornas trädgård, förbi nåjderna, förbi Holm och upp till det fönster som jag sedan skådade in i. Vem kan stoppa tankarna när man i

natten sätter sig upp i sängen och skakar av skräck då man i minnet, genom fönstret ser sig själv...

Man ser sig själv ståendes i den Löfgrenska fastigheten medan man sakta blir smekt av en ogudaktig varelses många slingrandes armar. Ser sig själv i den väv av dåtid, nutid och framtid som de tre nornorna väver och hur ett krälände ormbö av tentakler oupphörligt betraktar tidens väv och med sina många långa nässelbehårade armar, då och då, drar i vävens strängar efter sina egna infernaliska nycker!

De enda strängar i väven som får vara i fred, som får leta sig fram själva, är de som spinnas ensamma, långt bortanför den stora massan av krälände individuella öden. Individuer som alla tror att de själva bestämmer, som tror att de har en fri vilja men som i själva verket ledsagas av en malevolent betraktare vars mål ingen människa borde veta. Alla de blinda som tror sig vara fria men som egentligen är marionetter under den makt som finns i betraktarens öga!

Sedan är det bara att tacka för sig, bocka för applåderna och plocka ihop sina papper, och hoppas att spelarna är lite försiktigare med vem de iakttar och vem de blir iakttagna av i framtiden.

∞ Slut ∞

∞ Bilagor ∞

Namnlista
Umeå 1934
Historisk översyn
Roh-veh'ctze
Foldertext

Bara en själlös person är objektiv

Johan G. Broysen

Namnlista

Efter som detta är en pastisch, dels på H.P. Lovecraft och dels av NisseNytts lovecraftianska scenarion kände vi oss obligerade att ta med en sak som inget NisseNytt scenario saknar, namnlistan. Denna brukar vara med för att ge auktoritet åt de påhittade personer som spelledaren plockar in i handlingen, det vill säga

att om man letar upp ett namn i manus istället för att uppenbarligen hitta på ett ur tomma intet känner spelarna mer allvar inför karaktären.

För att sammanställa denna lista har vi använt oss av ”Porträttgalleri från västerbottens län” från 1936 för att fånga de tidstypiska namnen som försvunnit ur våra moderna medvetande.

Kvinnonamn

Adèle
Adrina
Alfrida
Amalie
Andrea
Anna
Conkordia
Dagmar
Doris
Elin
Elisabeth
Emy
Ester
Evy
Gerda
Gertrud
Gusti
Gård
Hanna
Helena
Ingrid
Kristina
Maja
Margareta
Maria
Martha
Mia
Norma
Olga
Rosalie
Ruth
Signe
Sigrid
Siri
Teresia

Mansnamn

Abraham
Albert
Albin
Arthur
Axel
Bjarne
Bror
Edvard
Emanuel
Emil
Erust
Evert
Fritz
Georg
Gunnar
Gustaf
Halvar
Helge
Helmer
Herman
Hilding
Hjalmar
Holger
John
Knut
Ludvig
Magnus
Nils
Olof
Simon
Sven
Thorvald
Torsten
Waldemar
Verner

Efternamn

Andersson
Appelgren
Boström
Brohlin
Collberg
Dunér
Emsing
Engström
Ericsson
Fernholm
Forsberg
Garfors
Glas
Grann
Grenholm
Hage
Hall
Janson
Karlsson
Klingberg
Lagergren
Moberg
Måhlén
Nilsson
Nordh
Odher
Pettersson
Rehn
Sandström
Strömqvist
Tjernell
Trogen
Wickström
Åström
Öberg

Följande del av scenariot är till för att du skall få material så du lättare skall kunna befolka Umeå stad med personer och skvaller och även få med en liten känsla för tidsandan. Dessutom är det tänkt som utgångspunkt för funderingar kring de varsel som skall förekomma i scenariot.

I media

Oroligheter i mellankrigstid

Just februari 1934 är väldigt turbulent när det kommer till politiska aktiviteter, både i Sverige och nere på kontinenten. Detta borde därför på något sätt avspelas i scenariot.

Kravaller i Paris:

Kommunisternas demonstrationer vid Place de la Republique beskjuts av mobilgardet, två kyrkor antänds men räddas undan total förödelse: Saint Androise och Saint Joseph. Följs av generalstrejk. Läget allmänt oroligt.

(Början av scenariot)

Oro i Madrid:

Oron växer i Madrid, kommunistiskt kupp försök väntas.

(Pågår under hela scenariot)

Omfattande kravaller i Österrike:

Fas 1 - Omfattande aktioner har företas mot det förbjudna socialistiskt republikanska skyddsförbundet, anklagade för anslag mot statens säkerhet. Skyddsförbundet har å sin sida ockuperat socialistiska partikansliet i Wien.

Fas 2 - Socialistiska partier upplöses och medlemmar beskjuts, varvid skyddsförbundet i Wien svarar med att kasta granater på polisen. Arbetarna hotar med att gripa till vapen och proklamerar generalstrejk. Det är förbjudet att bilda folksamling efter klockan 7 på kvällen. Gatorna är avspärrade och patrulleras av polis och militär.

Fas 3 - Artilleri, tanks och flyg sätts in mot socialisterna i Wien. Socialistiskt befästa byggnader sprängs. Socialdemokratiska partiet förbjuds. Ca 500 döda.

Fas 4 - Alla som gör motstånd mot ordningsmakten ska hängas. Arbetarna sträcker vapen. Deras ledare hängs för uppror mot staten. 1500 döda.

Fas 5 - Oroligheterna växer åter. Nazisterna menar sig villiga att samarbeta med regeringen

mot kommunisterna och lovar att dra tillbaka sina egna angrepp på staten.

(Förloppet sträcker sig över hela scenariot)

Spökflygare över de nordiska länderna:

Ett oidentifierat flygplan observeras över de nordiska länderna. Gemensam avpatrullering av området föreslås. General Reutersvärd bekymrad för Bodens fästning. Umebladet blåser upp det hela. Vittnen har sett planet på Fagerfjället, visar sig dock vara en stor sten. Tillslut verkar det som om spökflygaren egentligen är en Kapten Ahrenberg, som inte ordentligt rapporterat sina flygrutter.

(Förloppet sträcker sig över hela scenariot)

Dödsdomar i Sovjet:

Fyra tjänstemän döms till döden genom arkebusering för sabotage och kontrarevolutionär verksamhet.

(Början av scenariot)

Attentat mot känd svensk nazist:

En känd nazist vid efternamn Viklund råkar ut för ett attentat som menas vara arrangerat av kommunisterna. Det visar sig sedan att det var Viklund själv som iscensatte det föregivna attentatet. Han menar att han ville öppna svenskarnas ögon för den röda faran.

(Attentatet i början, avslöjandet mot slutet)

Nazistisk propaganda i Köpenhamn:

Köpenhamn får besök av en viss H. F. Blunck som ska propagera för den nya nazistiska litteraturen. "Det finns ingen censur i tysk press", menar han. Västerbottens-Kuriren tolkar: "Det står alla fritt att välja mellan att skriva för regeringen, lämna landet eller svälta ihjäl".

Andra nyheter

Greta Garbo ryktas ha gift sig med sin regissör, Rouben Mamoulian, (början av sc) vilket de sedan båda förnekar (mitten av sc).

Umeå Idrottsklubb ordnar brottningsmatcher i Läroverkets gymnastiksal

Intendent Olofsson menar att laxbeståndet i Umeälven måste bevaras, att de stora ryssjorna som fiskarna använder hotar det framtida fisket. Fiskareförbundets ordförande Gösta Skoglund

hävdar att laxen klarar sig bra och att de åtgärder som Olofsson vill sätta in istället skulle utarma beståndet fiskare.

Umeå har trafikproblem, hävdar Major Zetterberg, och menar i en skrivelse till kommunfullmäktige att man måste reglera trafiken antingen med trafikpolis, refuger eller trafikfyrar. Många olyckor sker, främst vid Torget, Brogatan och Häradsövdingegatan. De hastighetsbegränsningar på 10km/h som satts i Trångsund efterlevs inte. Ny väginspektör tillsätts: Knut Kinch

Bröderna Hanell från Örnsköldsvik inför rätten för omfattande olovlig spritförsäljning i hela västerbotten. Torghandlare Isaksson inför tinget för lönnbränning, chauffören som körde spriten, Sandberg, bedyrar sin oskuld – visste inte vad Isaksson medförde.

Tidningarna har notiser: ”Envar hederlig person bekämpar spritsmuggling och lönnbränning”.

Motboken

Ett system av lagar och restriktioner togs i bruk 1917 och den s.k. motboken infördes, som främst kopplas till individuell försäljningskontroll. Inköpsregistrering inleddes i syfte att hindra alkoholmissbrukare att komma över sprit och tilldelningen bedömdes därför individuellt. Olika tilldelningar beviljades utifrån om den som ville ha motbok var gift eller ogift, man eller kvinna, över eller under 30 år, var känd för skötsamhet eller inte, hade betalt sin skatt eller inte osv. Vid upprepade fyllerier beviljades ingen motbok. Den högsta månadsransonen för män över 30 år var fyra liter sprit. Giftna kvinnor fick som regel ingen motbok, ogifta kvinnor kunde däremot få en mindre ranson, 1-2 flaskor i kvartalet. Även vin kom på motbok men utan att kvantiteten begränsades. Extra tilldelning kunde ske vid högtidliga tillfällen.

Titulering 1934

Vid omnämmande, tredje person:

För herrar titulering med yrke och efternamn, exempelvis torghandlare Isaksson, för damer fru eller fröken och efternamn, möjligtvis med yrket som tillägg, ex Fröken Lidgren, hon vid bageriet. Undantag: Grevinnan, Prostinnan el dyl.

Vid tilltal:

För herrar av samma eller högre rang är det herr Lindgren, doktor Ivarsson, Lektor Holm som gäller. För närmare bekanta eller av lägre rang kan man bruka endast efternamnet eller förnamn brukas.

För damer brukas fru eller fröken följt av efternamn, eller, vid närmare bekantskap eller lägre rang, fröken följt av förnamn, alternativt bara förnamnet.

Man duade inte folk på den här tiden så vida man inte var högre i rang och arrogant eller nära bekanta.

På Radion

Detta var på den tiden esperanto var på modet, och program om och på esperanto kunde ofta avlyssnas. Annars kan man om morgonen lyssna till, och naturligtvis hänga med i, morgongymnastiken som sänds varje dag mellan 7.20 och 7.45. Därefter är det morgonandakt till 8.00, något ingen hederlig människa vill missa.

En tur från Östra Esplanaden till Rådhuset

Björkarna sträcker sina svarta, kala grenar mot den gråblå februarihimlen. Andedräkten står som rök ur munnen och dagen är som gjord för en promenad.

Längs Skolgatan:

I korsningen ligger östra småskolan. Barn i slitstarka, rekorderliga kläder leker på gården under fröken Bergströms uppsikt. Det ringer in när ni passerar och de ställer upp sig ordentligt på led. Isakssons pojke knuffas och får ställa sig sist. Stackars liten, dras med en far som står inför rätten för lönnbränning. Lukten av skolgatans alla bagerier drar er framåt, förbi boningshusen och björkarna. Ni passerar bakom Högre Läroverkets bastanta byggnad, massiv vilar den på Umeås kunskap och framtid. På er andra sida ligger den till läroverket hörande gymnastiken, där några raska ynglingar spelar ishockey på en uppsatt plan. Vaktmästare Adolf Grahn är också där att kontrollera isen. Efter det när ni dofternas källa, eller källor borde man kanske snarare säga, då de två bagerierna ligger grannar, Danielssons hembageri och J.E. Östbergs. Skyltar i fönstren berättar att de båda har stadens godaste och nyttigaste matbröd. I fönstret till den motstående hörnbutiken hänger garner och rejåla, stickade tröjor mot nordens hårda köld. Nästa affär har inte fullt så täckande plagg och skyltar heller inte fullt lika beredvilligt med dem. I hörnet mot Rådhusplanen ligger

Elverkets kontor i samma byggnad som stadsfogdekontoret. Byggnaden är uppförd i den smått pampiga stil som präglar de offentliga byggnaderna från sekelskiftet. Längre ner längs esplanaden ligger Västerbottens-Kurirens kontor.

Längs Kungsgatan

Björkarna gnistrar nästan längs vägen där ni går förbi Norrländska Kraftverkens kontor och stadens badhus. Två tomter står ännu tomma i kvarteret Härmod, men på andra sidan gatan lyser det ur fönstret och ur porten till den löfska fastigheten rusar två pojkar ut, angelägna om att ta till vara varje stund de inte har lektion. Skolparken är täckt av snö, med någon enstaka snöskulptur ännu stående. I Parkens mitt har upprättats en skridskobana för allmänheten och några av de ungdomar som är för gamla att gå i skolan men ännu inte fått jobb lämnar sina spår på isen. Några flickor från den intilliggande flickskolan gör dem sällskap. På andra sidan av vägen tornar Läroverket upp sig med sina bud. ”Gudsfruktan är kunskapens källa” står det i en fresk på den höga väggen, motsvarat av ”Älska och ära ditt fosterland” på den andra sidan av den stora porten. Efter det passerar ni Lundmarks Järnhandel, Rådeströms Urmakeri och Sandbergs linnehandel, som uppenbarligen återigen försöker locka över kunder från Forsmans längre uppåt gatan. Deras krig om kunderna har pågått ett tag nu. Umeå bladets löpsedlar uppsatta vid sitt kontor, oroligheterna i Österrike trappas upp. Apoteket rener skyltar med vitaminer och specerihandeln med apelsiner, båda två för barnens skull. Sundsvalls Enskilda Bank blickar ut över Rådhusorget, som vaktande över Stora Hotellet som ligger tvärs över.

Personer som bland andra kan ses i staden

Major Erik
Albert Zetterberg

Major Zetterberg i hasorna på den ny tillsatte väginpektören Knut Kinch. Majoren är högst bekymrad över att Umeå ännu inte har tagit itu med den ökade trafiken, och har i en skrivelse till kommunfullmäktige begärt att de sätter in åtgärder, trafikpoliser, refuger eller trafikfyrar för att söka minska det

antal olyckor som sker. Man kunde ju tycka att Umeå, denna fina stad, skulle veta att utvecklas med sin tid. Det hjälper inte heller att få verkar bry sig om de hastighetsbegränsningar som har satts. Hade majoren blott ett öre för var person som brutit mot hastighetsbegränsningen i Trångsund (10km/h) skulle han köpa sig lite apelsiner.

Torghandlare Isaksson som är bitter över att ha åkt dit för lönnbränning, men än mer bitter över att hans kompanjon, **chaufför Sandberg** låter honom ensam ta skulden. Han tycker inte att han gjort fel, varför skulle det vara fel att hjälpa de som nekas sprit på grund av motbokens utformning, felet var att han åkte fast. Han misstänker att Sandberg satt dit honom för att själv gå fri.

Fotografen **Nancy Burström** som kom upp från Stockholm lockad av kärleken till en redan gift man och som nu är stolt ensam mor och yrkesverksam som fotokonstnär, samt en del porträttfoton och liknande för överlevnad. Hon tycker att Umeå är mycket vackert den här tiden på året och har därför sin butik stängd så att hon kan vara ute och fotografera.

Bageriföreståndarinnan Tekla Lidgren, som förestår över Umeås största bageri. Hon uttrycker gärna sin förfäran över oroligheterna nere på kontinenten. Det skrämmer henne att kommunisterna tillåts vara ute i det fria och hoppas att de åtminstone inte ska komma åt Sverige, detta vackra land. Hörde ni förresten vad de gjort mot den stackars Viklund? Så förfärligt! (se oroligheter i mellankrigstid)

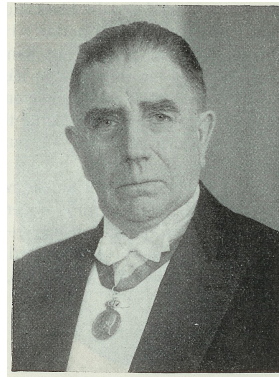
Adjunkt Ferdinand Falk var lärare på Läroverket i matematik och fysik 1930-1940. Plikttrohet, samvetsgrannhet, parad med religiöst allvar och aldrig svikande tro på eleverna var hans ledstjärnor.

Ferdinand Falk

Lektor G. A. Klarén blev lektor vid läroverket 1917 och satt dessutom i stadfullmäktige. Sträng och fordrande lärare, men med förståelsefull humor som vann ungdomens hjärtan. Kan ha haft ansvaret för samlingarna efter Holm.

Vaktmästare Adolf Grahn växte upp i det gamla läroverket, det som brann 1888, och känner både lokaler, personal och elever utan och innan. Eleverna bevarar minnet av hans originella personlighet, hans barskhet och förståelsefulla humor och Grahn minns dem och duar dem även som vuxna, högre eller lägre i rang. Han var den förste skolvaktmästare i vårt land som hedrades med Patriotiska sällskapets större guldmedalj.

**Vaktmästare
Adolf Grahn**

från 1695 till 1934

För att ge er lite insyn om vad som har hänt innan handlingen i scenariot utspelar sig har vi valt att presentera de skeenden som leder fram till vår startpunkt i denna historiska översyn. Det hela tog nämligen sin början i Uppsala hos vetenskapsmannen Rudbeck den yngre.

1695-1703: Rudbecks lapplandsresa och residens

År 1695 gjorde Olof Rudbeck dy. på kunglig befallning den första vetenskapliga resan till lappland. Med sig hade han And. Holtxbom, en mycket duktig tecknare och två unga grevar Gyllenborg som var söner till landshövdingen i Uppsala. Resan nådde upp till övre änden av Torneträsk och hembringade mycket nytt material om den lapska naturen. Under sina besök hos samerna kom Rudbeck i kontakt med nåjderna och deras trolltrummor. Rudbeck deltar under en schamanismisktrans och får se hur det ur synes tomma intet kommer fram en sten. Rudbeck blir förundrad men trots hans ivriga försöka att få tag på en sten ger nåjden den ej till honom.

1702 Inträffar den stora uppsalabranden vilket förstör det mesta av det material som Rudbeck hemförde från norrland. Det som finns kvar är lite färgplanscher på de lappländska växterna och en kolliderad fågelbok. Den färdbeskrivning som skulle nedtecknas var bara färdig med första delen och beskrev bara färden mellan Uppsala och Gävle. Runt 1730 kom Carl Linnaeus i tjänst hos Rudbeck som informator i dennes hem. Han erhöles även hålla föreläsningar om botanik i dennes ställe. Det är under vistelsen i Rudbecks hem som Linné under långa samtal med sin värd och arbetsgivare blir intresserad av att göra en lapplandsresa. Han får se färgplanscher och säger sig ha ”en otrolig längtan äfter de Lappske fiäll”². Det är bland annat hans samtal med Rudbeck och intresset för den sten som Rudbeck beskriver som får han att vilja åka.

1732: Linnés lapplandsresa

I december 1731 lämnar Linné in sin första ansökan till Kungliga Vetenskaps societeten i Uppsala om tillstånd och medel för en resa till Lappland. Trots detta är det först i början av maj

1732 som han får klartecken efter det att han bland annat lämnat in en ny ansökan.

Den 12 maj 1732 avreser Linné från Uppsala och de 24 anländer han till Umeå och hälsar på landshövdingen baron Grundel. Under regn lämnar han sedan Umeå den 26 och beger sig mot Lapponia Lyckselensis. Den 30 passerar han Lycksele och under de följande dagarna kommer han fram till Lycksmynnen som beskrivs:

”Strax efter begynte myrar, som mest stodo under vatten, dem måste vi gå en hel mil, tänk med vad möda; vart steg stod vattnet upp till knäet, råkade vi ej på tofos gick längre. [...] Hade jag skolat utstått detta för ett *delictum capitale*, hade detta straffet varit *crudelt*, men vad skall jag nu säga? Jag önskar då aldrig hava påtagit mig denna resan.”³

Där i Myrmarken möter han så en lappkvinna som han samtalar med och beskriver:

”...jag tror aldrig, att poeten så nått avbildat en furia som icke denna bättre henne representerade, att man ej utan orsak måste tro, att hon var kommen från Styx. Hon såg ut helt liten, ansiktet var helt svartbrunt av rök, ögonen bruna, lysandes, ögonbrynen svarta, håret helt becksvart, och omkring huvudet nedslaget, härpå satt en röd platt mössa, kjorteln var grå, och i bröstet, som såg ut likt grodskinn, hängde långa, slankande bruna pappar, men mässingsmajor stodo omkring. Omkring sinus hade hon gördel, på fötterna kängor. Jag blev rädd av hennes första åskådande.”⁴

Av denna furia, som Linné beskriver henne, får han dels goda råd om att vända om men han får även med sig, på ett historiskt grumligt sätt, en sten, av vars natur liknar till mycket den som Rudbeck såg. Under sin färd tillbaka från Lycksmynnen blir Linné mer och mer övertygad om att Furian i grund och botten är en av djävulens hantlangare som försöker få en vetenskapens man att tvivla. Linné drömmer nämligen kraftiga

² Gullander, Bertil, 1969. *Linné i Lappland* Forum: Uddevalla. Sida 7.

³ Linné, Carl von., 1929. *Ungdomsresor 1: Iter Lapponicum*. P.A Norstedt & Söners förlag: Stockholm. Sida 77

⁴ Ibid., sida 78

drömmar om furian och blir märkbart upprörd över detta. Dessutom känner han sig iakttagen i stenens närhet. Väl tillbaka i Umeå, efter 14 dagar i Lycksele lappmark, tänker han först buda ner stenen till Rudbeck men hans tvivel får honom istället att lämna kvar en kista med hittills gjorda fynd, stenprover och en uppstoppad lom, för att vid ankomsten till Uppsala skicka efter den. I kistan lägger han även det brev som han började skriva till Rudbeck, som handlar om upplevelserna i Lycksmynnen och det tvivel stenen skapat; ett tvivel som Linné aldrig skulle vilja erkänna öppet.

Linné fortsätter sin resa norrut, lämnar Umeå för andra gången den 12 juni, passerar östersjön på norrsidan och kommer till Uppsala över Åland den 10 oktober. Kistan i Umeå har han då glömt bort, eller valt att inte längre minnas.

1880-talet: Linnés kvarlämnade kista och bränder

Otto Leonard Holm⁵ är de som efter cirka 150 år hittar Linnés kista. Han är student vid Umeå läroverk och intresserad av det ockulta. De historiska handlingar om Linné är de som intresserar honom mest men innan han har öppet deklarerat sina fynd till omvärlden får han besök av Gabriel Lundström och Robert Åström angående kistan. De är båda anställda vid Umeås bryggeriaktiebolag men har samiska förfäder och en del gamla hedniska kunskaper med det samiska blodet. De är i Umeå för att söka efter spår av stenen och den unge Otto, 18 år blir övertalad in i deras planer. De känner igen stenen i kistan som ett öga från ett samiskt mytologiskt väsen, Rohvteghe, och den unge Otto ser detta som en möjlighet till att få de fördolda kunskaper bortom det mänskliga

Så, efter fyra års spontana efterforskningar, beslutade de sig för att försöka frammana Rohvteghe. Den 25 juni 1888 tar de chansen. Platsen de valt var i bryggerilokalerna och att de får tillfälle att göra det beror mycket på att den övriga personalen får ge sig i väg till Holmsund, med större delen av Umeås arbetsförda män, för att hjälpa till med att släcka den eld som börjar härja där på morgonen den 25 och som bränner ner större delen av det samhället. Till sin hjälp vid ritualen har de en herre och en kvinna från samemarken, båda nåjder, som skall hjälpa till. De

gör ritualen men något går fel, de båda nåjderna rycks in i den portal som bildas mellan världarna och en väldig storm blåser upp. Lundström och Åström tror att det är Stahlo, ett väsen från samernas mytologi som kommit. Därefter tar bryggeribyggnaden eld och på någon minut är den övertänd. Under de följande timmarna brinner större delen av Umeå stad ner till grunden. I branden svimmar Otto och bryggeriarbetarna försöker försvinna med kistan och stenen. De märker dock inte att stenen har spruckit i tu och de får bara med sig halva stenen med kistan. Den andra halvan tar Otto som med nöd och näppe kommer undan eldens lågor.

1888-1911: Galenskap och Runmagi

Efter branden träffas de tre ej mer, bryggeriarbetarna försöker få vanliga liv och Herr Holm tar upp sin akademiska karriär, men allt är inte så lätt som det först verkar...

1895 tar Gabriel igen kontakt med Robert. Han berättar att den del av Linnés sten som han tagit hand om efter branden verkar ha fått en skrämmande betydelse för honom. Han finner att han inte kan hindra sig från att sitta i timtal och skåda in i dess mörkgröna dunkel. De beslutar sig för att lägga tillbaka den i den kista där den kom ifrån och två år efter det blir Gabriel intagen på sjukhemmet brogårdens sinnesslöhetsanstalt. Robert ställer Linnés gamla kista så långt in han kan på loftet och förser den med det kraftigaste hänglåset som han kan hitta, innan han slänger nyckeln till hänglåset i sjön.

Otto Leonard Holm, å andra sida får under 1890-talet fart på sin akademiska karriär och disputerar 1896. Som fil. d:r, blir han lektor vid Umeå högre allmänna läroverk och han får åter intresset av den halva av stenen han har och de kopplingar till vikingarna och samerna som han tror den har. Genom den akademiska världen får han kontakt med Guido von List, en lärd tysk som var väldigt intresserad av vikingarnas tro och framförallt deras runmagi. Med von List's hjälp börjar lektor Holm återskapa ritualbeskrivningen och efter några års korrespondens tror hans sig veta hur ritualen skall gå till. Så när stjärnorna åter står rätt, bestämmer han sig för att testa på nytt, 23 år efter första gången.

1911: Möbelfabriken, branden och efterspelet

Den nu 45-åriga lektor Holm låter ritualen ta sin plats i ett skjul i centrum den 30 maj 1911. Skjulet har han sett till att skaffa sig i lönnod och det ligger lite undanskymt vilket gör platsen perfekt.

⁵ Nordvall, E. Witus., 1936. *Porträttgalleri från västerbottens län*. Skånetryckeriets förlag, Malmö. Sida 81. Otto Holm har de facto levat och levde då, men om han egentligen var kultist eller intresserad av de ockulta har vi inte kunnat utläsa av de källor om hans liv vi hittat. Dock står det inte att han inte var det så man vet aldrig.

Innan solens strålar står högt har Holm redan installerats sig i skjulet där han tänker tillbringa hela dagen för att sedan försvinna i skydd av mörkret. Med sin tolkning av ritualen hoppas han att det skall räcka med halva stenen för att få fram den förmedlaren av kunskap han vet döljer sig i den. Exakt vad som händer i skjulet vet vi inte men ritualen gick inte bra och en kraftig vind blåste upp och skjulet övertändes. Elden spred sig till flera gårdar och brände slutligen ner den Naeslundska fabriken. Otto Holm var förkrossad och flydde scenen utan att någon lade märke till honom.

Därefter lägger Otto Leonard Holm ner sina studier av stenen. Stenen förpassas till Umeå läroverks samlingar och han slutar skriva till von List och försöker istället engagera sig starkt i det samhälle som omger honom. Han blir så småningom ledamot för folkskolestyrelsen (1913-1920) och ledamot av Kyrkorådet (1917-1932) och blir även ombud för chefen för justitiedepartementet (1916-1921). Inom kyrkan får han lite ro över alla de människors hem han under åren varit med och ödelagt med de två otursamma bränderna som han har varit med om att starta.

1911-1934: *Upptakten till 1934*

Nere på kontinenten börjar det på 1920-talet bli ett allt mer högerorienterat politiskt klimat, och i och med det att Nazistpartiet bildas lånar man mycket estetik från bland annat ”*das Geheimnis der Runen*” av Guido von List. Von Lists verk från början av 1900-talet blir vida uppmärksammat av en rad ockulta tyska grupper och man börjar bilda olika grupperingar för att få kunskap om ritualer som skulle ”föra upp medvetandet till ett plan där det uppfattade världens ondska och icke-mänskliga intelligensväsen och uppnå förbindelse med dessa”.⁶ Von List avled själv 1919 men han hade anhängare som studerade hans verk och hittar även hans korrektur med Otto Holm. Därav kommer det sig att Otto Holm i början av 30-talet börjar få brev från intresserade tyskar som vill få del av den kunskap de tror han sitter på. I början slänger han bara breven men efter ett tag börjar hans gamla intresse vakna till liv. I breven verkar den som skriver vara speciellt intresserad av den sten som skulle ha finnas i Umeå och skribenten undrar om Otto skulle kunna få fram denne till

⁶ Fersling, Paul., 1982. *Naturligt – Övernaturligt*. Forum, Borås. Sida 340. Det står faktiskt ordagrant att detta var målet för de tyska kulterna. Undrar om de läst för mycket Lovecraft?

honom. Otto svarar aldrig på denna begäran men däremot dyker tankarna på den andra halvan av denna underliga sten, den halvan som bryggeriarbetarna tog med sig 1888 och han kommer till en insikt att om stenen bara är hel borde det gå att göra ritualen och lyckas, att äntligen få de omänskliga kunskaperna som han strävade efter så mycket i sin ungdom. Han bestämmer sig för att lokalisera stenen och göra ritualen den sista gången som stjärnorna är rätt under hans livstid, 1934. Han är då 67 år gammal.

Stenen ligger där den lämnades. En halva finns i läroverkets samlingar som Otto själv varit med och skapat och egentligen är den enda som har full koll på, och den andra halvan har legat i sin kista i 46 år, eller snarare den har legat där väldigt länge; men 1933 dör Robert Åström. Han har levt sitt liv som lite av en ensling med litterära ambitioner och vid döden är det bodelning och auktion av hans saker för att lösa upp vissa av de skulder som han hade dragit på sig. Under dödsbo auktionen köper Sven Olof Lagerkvist⁷ in en hel del saker och bland dem är det bland annat en låst kista vars innehåll är okänt som Herr Lagerkvist får för 1 krona.

Gabriel Lundström lever sina dagar på olika hem i flera olika omgångar men efter 1932 verkar hans psykiska hälsa stabiliserat sig och han slår sig ner i ett litet torp utanför Umeå och hankar sig fram på fattigvård och tiggeri. Ungarna brukar driva med honom men egentligen skrämmer han dem med sina förbundna ögon. När han får höra att Robert Åström har dött har Åström redan legat i jorden i 4 månader och Gabriel börjar ett febrilt sökande efter vars kistan tog vägen.

Stenen innehavs inte av herr Lagerkvist särskilt länge utan när han väl kommer sig för att öppna kistan och hittar stenhälvan tar det inte mer än två veckor innan han säljer den vidare till en viss herr Rosén. Detta sker i det mörka februari 1934.

⁷ Nordvall, E. Witus., 1936. *Porträttgalleri från västerbottens län*. Skånetryckeriets förlag, Malmö. Sida 99. De flesta personerna som förekommer som karaktärer är hämtade ur denna skrift.

Roh-veh'ctze

Om vad stenen egentligen har för onaturligt ursprung

Stenen är egentligen ett öga hos en utommänsklig entitet, en utommänsklig existens som inte riktigt går att greppa med våra begränsade sinnesorgan. Stenen blev frammanad av en samisk noid under Rudbecks besök i lappmarken under året 1695 och har sedan dess varit i olika människors ägo allt i enlighet med den historiska översynen ovan.

Stenens fysiologi

Den sten som scenariot cirkulerar kring är som redan sagt delat i två halvor. Från början var stenen en ganska slät, lätt avlång sfär med en diametern på kring 20 – 30 cm, ungefär huvudstor. Ytan är lätt bucklig men med mjuka knölar och utan skarpa kanter eller ojämnheter som man kan riktigt få tag på. Hela stenen känns mjuk, nästan lite luddig, samtidigt som om man drar handen längs ytan ger det ett nästan oljigt intryck. Stenen ser mörkt grön-brun ut och gränsar mot svart och när man ser på den får man ett intryck att den till viss del är genomskinlig och att man nog kan se in i den en bit, men oavsett hur starka lampor man sätter bakom den för att genomlysa den kommer inget ljus att skina igenom.

Efter delningen av stenen är delarna två halvsfärer och den halvan som kommer karaktärernas ägo är den lite större halvan. Stenens snittyta är väldigt slät och tillskillnad från ytterskiktet klar och färgstarkt blå-lila, väldigt blank och uppvisar en typ av årsringar som går ut från centrum där de olika lagerna, de olika ringarna, växlar i olika nyanser av blått och lila.

Kontrasten mellan snittytan och ytterskiktet är anmärkningsvärd och ser nästan överklig ut och tittar man på den snittytan ett tag får man lättare yrselkänslor. Skådar man däremot in i ytterskiktet känner man sig mer lugn och harmonisk.

Stenens egenheter

Stenen påverkar sin omgivning på en rad sätt som kommer att uppdagas för spelarna under scenariot men som redogörs för här.

För det första verkar den ge en slags sannsyn som fungerar så att om man tänker på en person (eller plats, situation osv.) samtidigt som man skådar in i stenen kan man få visioner eller varsel

om denna. Observera att man kan få men det är inte alltid det sker. De varsel man får på detta sätt är överensstämmande med det ”verkligheten” men representerar på samma gång användarens önskan kring händelsen. Observera att händelsen kommer att ske som stenen visar den men att synen kan vara vinklad och inte alltid visar allt kring situationen vilket gör att man som åskådare kan missuppfatta den. För att detta skall bli bra gäller det att man som spelare hänger på det som spelarna vill se och bygger händelser på det. Dock har synerna en begränsning, de fungerar inte mot Holm som innehar den andra halvan av stenen. Använder man den för att skåda tillbaka mot händelser där den själv var deltagande, t.ex. branden 1888 kommer den också att för vränga det man ser efter sina egna nycker.

Har man stenen i blickfånget samtidigt som man ser på någon slags illusion eller något fördolt så ser man genast vad ”sanningen” är. Kan användas när man letar dolda budskap i text, ser på surrealistiska tavlor eller söker efter en viss pusselbit, löser korsord med mera. Man kan även se om folk ljuger på detta sätt. Observera att man fortfarande inte kan förstå främmande språk utan man ser det som författaren ville förmedla på det sättet som denne avsåg att det skulle uppfattas och på det språk det var avsett att uppfattas. Det fungerar också bara med syn intryck, inte med ljud så således kan man se att någon ljuger men man kan inte höra vad denne döljer i språket.

Mot Holm fungerar inte stenen. Stenens krafter fungerar överlag inte mot Holm på grund av att han har tillgång till den andra stenbiten och resten av varelsens syn. Alla saker som skulle skada varelsens mål kommer heller inte att fungera, däremot saker som gör spelarna intresserade i den riktning som varelsen vill kommer att fungera.

Den trasiga stenen och förändringar av krafter. Sedan stenen gick sönder under ritualen 1888 har stenen fått några biverkningar som inte förekommer om stenen är hel.

Tittar man på brottets snittyta mår man som redan sagt illa, känner yrsel och känner sig närmast påverkad som om man inandats lösningsmedel. Man skådar här in i en främmande organism inre väsen och detta ger avtryck på ens psyke och får ens egna syn på världen att förvridas. Det börjar med dagdrömmar som verkar väldigt verkliga och

som visar syner från saker som man sedan märker har hänt men som man själv inte varit med om.

Sedan börjar de andra krafterna som stenen har att smitta av sig, man börjar se när folk ljuger utan att ha stenen närvarande, man börjar se dolda mönster, men denna förmåga verkar vara helt slumpartad. Med tiden börjar man känna på sig när denna kraft håller på att aktiveras genom att det känns som om ett öga, ett väsen sakta kryper upp bakom ens egna ögon och blickar ut genom dem mot omvärlden.

När denna känsla har etablerat sig börjar även den andra kraften ta form när detta andra öga sakta smyger sig på. Man börjar få syner om det som man just nu iakttar, man ser hur förlopp löser ut sig och vad som kommer att hända. Med tiden kommer detta att sakta och säkert få en mörkare effekt och alla varsel som man ser kommer att vara mörka, olycksbådande och katastrofala. Man förutser att någon kommer bli sparkad av en häst, biten av en hund, påkörd av en bil och så vidare. Tillslut kommer man sky denna andra syn som smyger sig upp bakom ens egna syn för man vet att något ödesdigert kommer att ske och när man väl har sett att det kommer att ske är det bestämt att det kommer att vara så, har man inte sett det vet man inte. Man känner att sin egna men framför allt denna andra syn som finns bakom ens egna är det som är skyldigt till att få händelseförlopp att ta den vändning som det tar och att man i att betrakta en person dömer dennes framtid.

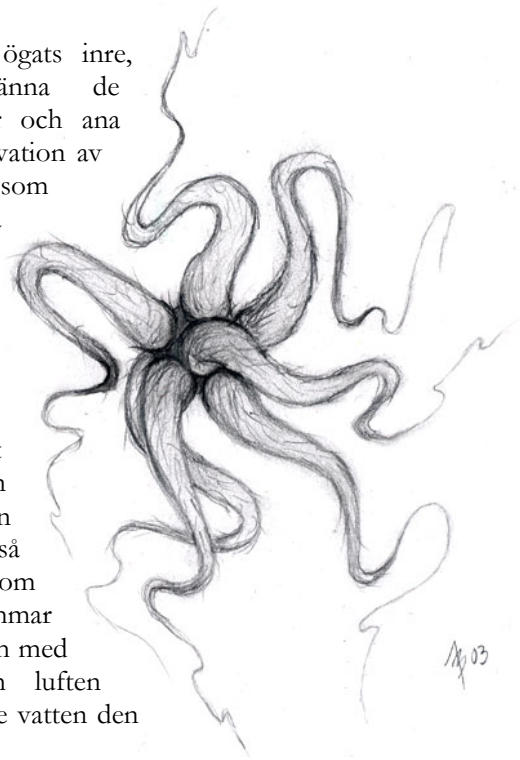
Varelsens fysiologi

Som redan nämnt är stenen ögat på ett varelse bortom det mänskligt begränsade förståndet. Varelse kallas betraktaren eller åskådaren i gamla dokument men ses även som en källa till ogudaktiga kunskaper om universum och den oändliga ondskan. I vissa vikingakulturer sågs varelse som Odens allvetande kasserade öga för evigt sökandes ny kunskap. I korthet stämmer liknelsen att stenen är varelsens öga, sinnesorgan, eller i alla fall en aspekt av detta.

I hela sin form när varelse tar igenom hela sitt väsen till verklighet uppdragas den som en boll av *slingrandes tentakler* som alla verkar ha sitt hädiska ursprung ur en och samma punkt i detta *ormbo av krälände armar*, alla besudlade och således täckta av en matta av *nässelhår*. I varelsens mitt, i den punkt där alla dess spretande fångar löper ihop, kan man skönja den mörka fasa som konturerna av varelsens öga utgör, konturerna som ser ut som den sten man förut bekantat sig med, och nu, i varelse, kan man känna den *obeskrivliga ondskan*

som härskar i ögats inre, man kan känna de maliciösa tankar och ana den rysliga motivation av ogudaktighet som driver denna tingest framåt i världen.

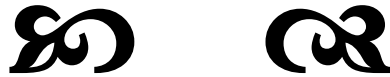
Rent rumsligt kan tentaklerna sträckas ut till den hiskliga längden på runt sju meter mellan ändarna. När den rör sig framåt så svävar den genom luften och simmar eller drar sig fram med armarna genom luften som om det vore vatten den rörde sig i.

Varelsens egenheter

Rent fysiskt är så pass stor och stark att den kan dra iväg med människor utan några problem som helst. Armarna kan även slita sönder dörrar och liknande utan problem. Så länge det finns en öppning nog stor för stenen kan varelse passera igenom öppningen utan problem. Nässelhåren som sticker ut från varelsens kropp ger en stickande känsla vid beröring. Varelse är så gott som osårbar då armarna inte "tar skada" av föremål i vår värld men den blir således inte heller uppretad av att personer försöker bekämpa den fysiskt. Däremot är ögat sårbart men det är det enbart när varelsens kropp är framme. Som sten, utan kropp är ögat okrossbart, vilket gör det svårt att förstå hur den skulle kunna bli delad. Varelsens motiv kan sammanfattas i att den vill bli hel igen, den vill att stenhälvorna sammanfogas igen, men ytterligare motivering för denna ogudaktiga entitet nämns ej här då det är kunskap ej avsedd det mänskliga medvetandet.

**Brogårdens sjukhem
Umeå, 1932**

Robert, Bäste Frände,

Jag har glädjande nyheter att giva er. Läkarna menar nämligen att mitt sinne nu på sistone synes ha tillfrisknat från det tillfälliga mörker av vilket det anfallits, och med anledning av att mitt tillfrisknande verkar vara inom räckhåll skriver jag detta ytterst angelägna brev.

Jag vill bedja er om att försöka minnas våra ungdomsår tillsammans, hur glada och friska var inte de dagarna och hur klart syntes inte livet att breda ut sig framför oss? Flickornas ögon glittrade i solens bländande strålar och världen föreföll ljus på alla de sätt och vis. Jag är väl medveten om hur ålderns höst grumlar ens syn men jag måste ändå lägga min börda på era axlar och be er att avsluta det vi en gång påbörjade.

Minns Linnés skrivna ord om Umestad som totaliter afbrend och minns den tragedi som vi av misstag bragte över staden. Om er blick ej av tiden blivit beslöjad borde ni, i likhet med mig, fortfarande i era drömmar skönja mörkret lika tydligt som då och vakna, under mörkrets timmar, darrandes av skräckens iskalla fingrar. Skräck som får oss att önska att vi aldrig haft den klara, forskande blick som vi hade i ungdomens år.

Robert, jag måste få uppmana dig att tygla denna primitiva fasa och bedja dig om att göra av med Rudbecks mineralier innan klockan slutligen klämtar. Jag vet att du har kraft nog att göra det, ty du var alltid den starkare av oss båda och jag fruktar för mitt redan sköra sinne om det ej blir fullgjort. Tänk också på din omgivning, vem kan utsäga vilka oskyldiga blickar det är som i framtiden kan läggas på dessa ting om du ej fullföljer detta värv. Mina tankar flyr de följer något dylikt skulle kunna få.

Eder,

Gabriel Lundström

H.P. Lovecraft-influerad skräck i Umeå stad, 1934. Insup mellankrigstidens vardag under det att oändlighetens namnlösa faser sakta söker krypa sig på.

Systemlöst Lovecraftianskt 1930-tal

Af: Martin Svahn, Janna Öström-Berg och Magnus Myrberg

Antal aktörer: 4-5

Öfrigt: Inga specifika förkunskaper

